

Gebeurtenissen in Tongelre tot 1950

[versie 2 januari 2011; www.theelen.info]

21 okt 1547 **Nieuwe beschrijving van het bisdom van 's Hertogenbosch** door Jos. A. Coppens

XXII. GERARDUS NAETS, (zie onder de kanunnikken der *St. Jans* kerk, derde kanunniksdij der regter zijde) te *Tongelre* bij *Eindhoven* geboren, stichtte den 21 oktober 1547 eene beurs voor eenen jongeling uit zijne maagschap. Wanneer deze zich niet aanbod, riep hij tot derzelver genot inboorlingen van *Tongelre*, en wijders jongelingen van een zeer christelijk gedrag en van goede verwachting. De beurs kon in alle wetenschappen genoten worden. Hij bezette daartoe jaarlijks 28 gulden, en wilde, dat de begeving voor zijne bloedverwanten tot den derden graad, en na hen door den pastoor van *Tongelre* en door de twee oudste schepenen en kerkmeesters van het genoemde dorp zoude geschieden (u).

21 okt 1547 **Nieuwe beschrijving van het bisdom van 's Hertogenbosch** door Jos. A. Coppens

stichtte den 21 oktober 1547: (zoo als eertijds op een koperen plaat in den muur der kerk van *Tongelre* vastgehecht, te zien was) een officie van twee missen wekelijks op het altaar van *O. L. Vrouw* in voornoemde kerk, en hij bepaalde, dat, wanneer het zoude openvallen, de vruchten daarvan moeten gegeven worden aan eenen armen jongeling uit zijne bloedverwantschap, die den ouderdom van 8 of 9 jaren bereikt heeft.

1551 **Nieuwe beschrijving van het bisdom van 's Hertogenbosch** door Jos. A. Coppens

XXVIII. GODEFRIDUS VAN DE ZANDE, te *Tongelre* geboren, stichtte, in hetzelfde jaar 1551, eene beurs in het collegie *de Valk* te *Leuven*. Met dezelve moesten zijne bloeverwanten worden begunstigd, na hem de landgenooten des stichters, inboorlingen van *Tongelre*, *Woensel* of *Eindhoven*, en eindelijk die der omliggende plaatsen.

15 nov 1574 **Nieuwe beschrijving van het bisdom van 's Hertogenbosch** door Jos. A. Coppens

LIV. MARCELLUS VAN CRAENDOCK, te *Tongelre* bij **Eindhoven** geboren, stichter van het voormalige collegie *Craendonk* te *Leuven*, heeft in 1574, voor vier studenten in de wijsbegeerte, vier beurzen opgericht. Die studenten moesten inboorlingen of van *Tongelre* of van *Diest* of eindelijk van *Leuven* wezen. VAN CRAENDONCK stierf den 15 november 1574. De begeving geschiedt thans door de pastoors van *St. Jacob* en van den *H. Quintinus* te *Leuven* (r).

10 okt 1581 **Inventaris der archieven van de stad 's Hertogenbosch**, Volume 2
Item 10 October, Henrick Jacopsz., wonende tot *Tongelroe* (*Tongelre*) inde *Cuylenstraet*, van dat hij tydinge gebrocht heeft, dat Mons. de Haultepen ende Scenck, met haren regimenten binnen *Eyndhoven* waeren gecomen, naedyen sy dair twee stormen op hadden gedaen, bet. enz.

19 mrt 1628 **Inventaris der archieven van de stad 's Hertogenbosch**, Volume 2
Item by acte in date 19 Marty 1628, aen sekere soldaten onder Capiteyn Pynappel, dewelcke gesonden waeren, doer ordre der heeren, om eenighe personen te executeren die het ingeboth tot *Tongelre* geturbeert hadden, ende daer over byden vyant gevangen geweest zynde, die men heeft moeten rantschoeneren voer de somme van 68 gul.

1748 **Description abrégé(e) du Brabant Hollandois**

Tongerlo, ou Tongerle, ou Tongueren, à environ deux lieues, a son Tribunal particulier, & un ancien Château avec droit de chasse.

1792 **Vaderlandsch woordenboek**, Volume 28 Door Jacobus Kok, Jan Fokke TONGELRE, ook wel *Tongerlo* of *Tongeren* genaamd, een Dorp in *Staats Brabant*, in de Meierij van *'s Hertogenbosch*, tusschen de Steden *Helmont* en *Eindhoven*. Het getal der Huizen wordt op ongeveer honderdëndertig begroot. De Hervormden hebben 'er eene Kerk, staande, nevens haaren spitsen Toren, midden in het Dorp, die door den Predikant van *Woensel* wordt bediend.

1807 **Maandelyke uittreksels**, of, Boekzaal der geleerde waerelt, Part 185
Naar *Utrecht*. DD. TH. ROSS, Predd. te *Veggel*, *Erp*, *Beek* en *Lieshout*, sec. A.

SLINGSBIE, te Woensel en Tongelre.

1809 **Aardrijkskundige Beschrijving van het Koninkrijk Holland** door Jac. van Gelder

7. Het District van *Eindhoven* bestaat uit de Kerken van *Eindhoven, eende, Heeze, Borkel in de Schaft, Lommel, Bergeik, Westerhoven, Dommelen, Valkenswaard, Rijthoven, Steensel en Knegsel, Veldhoven, Oerle, Zeelt en Meerfeldshoven, Strijp, Gastel en Blaarthem, Waelree, Aelst, Stratum, Tongelre, Geldrop, Nederwetten, Breugel, Odenrode en de Eerde, Zon, Woensel en Acht*, onder eenen Landdeken, die te *Eindhoven* woonagtig is, staande, en door 26 Pastoors en 11 Kapellanen bediend wordende.

1819 **Katholyk Meyerysch memorieboek**, behelzende de oprichting van het bisdom Antonius van Gils

TONGELRE. DISTRIKT *EINDHOVEN*.

Afstand 5/8 uur ten noord-oost-oosten.

Afstand van 's Bosch, 5½ uur ten zuid-zuid-oosten.

[...]

Het regt van benoeming tot de pastorij van Tongelre (gewoonlijk Tongeren of Tongersen) genaamd was, in de katholieke tijden, aan het kapittel van Eindhoven, wiens Kantor, of Kanonik-voorzanger, den tijtel had van pastoor van Tongelre. De oude parochiekerk, ingewijd ter eere van den H. Bisschop Martinus, is sedert de laatste omwentelingen in ons land, in het Jaar wederom in bezit en gebruik der katholieke Ingezetenen gekomen.

1819 **Almanach royal des Pays-Bas, pour l'an 1819**

NOTAIRES

Arrondissement d'Eindhoven.

Smits (J.), à Mierlo op Tongelre.

Van Renesse (L. G.), à Tongelre.

1837 **Dictionnaire géographique universel ou description de tous les ...**,

Volume 2

TONGELRE, b. de Holl. (Brabant sept.) : 800 hab. A 7 l. S. E. de Bois-le-Duc.

1842 **Algemeen aardrijkskundig woordenboek**: volgens de nieuwste staatkundige ... door Jacobus van Wijk Roelandszoon

WIKHOVEN, Ned. geh., prov. N. Brabant, arr. Eindhoven, kant. Helmond, gem. Tongelre.

1843 **Nieuwe beschrijving van het bisdom van 's Hertogenbosch**, Volume 3 door Jos. Antonius Coppens

Tongelre, oudtijds *Tonghelroij* wordt doorgaans *Tongeren* en *Tongersen* geheeten. De voornaamste buurten van dit dorp, welk weleer aanzienlijker was, zijn: *klein Tongelre, Col en Urkhoven*. In vroegere tijden is dit dorp eene heerlijkheid geweest, welke aan het adellijke geslacht van *Coudenhoven* behoord heeft (a). Dit geslacht had daar een kasteel, dat niet meer dan een bouwval was, toen Jhr. JAN KAREL DE JEGEE, heer van *Ekart*, hetzelfde in 1720 kocht. Slechts was daarvan nog een torentje overig, welk bij den storm van den 9 november 1800 is omvergewaaid. De grond van dit kasteel is thans een eigendom van den heer F. RIJKSZ.

De kerk dezer plaats had voorheen den rang van *media Ecclesia*, en werd door de hertogen van *Brabant* begeben: dan bij de oprigting des kapittels van *Eindhoven*, in 1399, stond de hertogin JOANNA dit regt aan genoemd kapittel af, en er werd alstoen bepaald, dat de tijdelijke pastoor van *Tongelre*, steeds kanunnik van dit kapittel zoude zijn, en in hetzelfde het ambt van kantor zoude bekleeden (b). De kerk van *Tongelre* erkent den H. bisschop MARTINUS als patroon. In dezelve was ten jare 1477 eene broederschap ter eere van O. L. Vrouw, van de H. Catharina, Barbara en Agatha opgerigt. Zij is in de gedaante van een kruis gebouwd. Nadat de predikant der hervormden den 28 februarij 1796, in dezelve voor den laatsten keer gepredikt had, is op zondag, den 17 april van hetzelfde jaar, daarin door de katholieken de eerste godsdienstoefening wederom verrigt. De kerk van *Tongelre* is van eenen zwaren toren met eene lage spits voorzien, welke meer dan eens, en laatstelijk in 1802, door het onweder is getroffen (c).

Behalve in de afgebrokene schuurkerk, welke ten westen tegen de pastorij gestaan heeft, hadden de katholieken in het gehucht *Urkhoven*, in een huis, staande ter linkerzijde van den grooten weg, welke van *Col* naar *Eindhoven* geleidt, en thans aan de weduwe van WILLEM VAN MOORSEL toebehoorende, vroeger de godsdienst verrigt. Hetzelfde

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

heeft ook plaats gehad in eene woning, welke zich regts van den voetweg van Col naar *Eindhoven*, in het gehucht *klein Tongelre*, bevindt, en thans door de weduwe van THOMAS GEVEN bewoond wordt.

Weleer waren in dit dorp verscheidene Israëlieten, die eene huizinge in het gehucht *Loo*, ter regterzijde van den weg, welke van Col naar het dorp loopt, ter uitoefening hunner eeredienst hadden.

1844 **Archief voor kerkelijke geschiedenis**, inzonderheid van Nederland, Volume 15

OUD REFEREIN, 'TWEELK IN DE MEIJERIJ VAN 'S BOSCH PLEEG GEZONGEN TE WORDEN.
(Medegedeeld door Ds. S. HANEWINCKEL.)

Kunde wel van turfegemul
Peper-koorns wrijven ?
Kande geljon, kande geljon ? - P ? ?
Allemaal larie , allemaal larie !
Kande geljon ? allemaal larie rommetom.

Kunde wel een meulensteen
Tegen den stroom doen drijven?
Kande geljon etc.

Kunde wel een kindje baren
En rein maget blijven ?
Kande geljon , etc.

Dit is alles wat mij van dit oude Liedje bekend is. Volgens een overlevering, is het opgesteld door een' Jood of door Joden te *Tongelre*, een dorp een groot half uur oostwaards van *Eindhoven* gelegen, ter bespottung van den Roomschen Godsdienst. Te *Tongelre* plagt nog vóór 30 a 40 jaren een zeer lang huis te liggen (thans is het geheel en al weggebroken), hetgeen in zeer vele woningen was verdeeld, die bijna alle door Joden werden bewoond. Dit huis gaf men den naam van de *Ark*. - Wanneer de Roomschen hunne jaarlijksche bedevaarten deden naar *Haandel* en *Kevelaar*, kwamen allen, die uit Kempeland derwaards gingen, troepsgewijze, bestaande in mannen en vrouwen van allerlei ouderdom, langs dat huis, zijnde dit de gewone weg. Men zong dan eenige liederen of Litanien ter eere van *MARIA*, en dewijl het bekend was, dat in dit huis vele Joden woonden, lieten de bedevaartgangers niet na, als zij op die hoogte gekomen waren, de Joden te bespotten en te beschimpen. Vooral wanneer zij terug keeren, hebben vele vrouwen en meisjes , somtijds ook wel manspersonen, een' *kevelaarskoek* (een kevelaars-koek is eene ronde platte koek van eene soort van kalk, waarop het afbeeldsel van het wonderdadig Lieve-Vrouwenbeeld van *KETELAAR* is afgebeeld, en in de doorsnede een duim of drie breed; men ziet dezelve dikwijls in de huizen, vooral van armere Roomschen, bij hunne bedsteden hangen) of ook wel eene prent, verbeeldende de Lieve-Vrouw van *Kevelaar* of *Haandel*, op de borst hangen. Men wees dan de Joden dikwerf op zulk eenen koek of prent ; hetgeen veelmaal met schimpen en schelden vergezeld ging. De Joden nu, zegt men, vervaardigden, om zich hierover te wreken, het bovenstaande referein, hetgeen door hen gezongen werd. Naderhand zongen het zelfs de Roomschen, niet wetende, wat het beteekende, dikwijls langs de straat. En mijne jeugd hoorde ik het niet zelden, zelfs door kinderen zingen. Het is echter zeer verbasterd, want eigenlijk moet het zijn:

Kunt gij wel van turfegemul [turfmolm],
Peper-koorns wrijven?
Kan 't de Gneljoon, kan 't de Gneljoon ? [de Allerhoogste]??
Alles is larie, alles is larie! [dwaasheid]
Kan 't de Gneljoon ? alles is larie van rondom [hoe men het (beschouwt)].

12 okt 1845 **Handelingen der achtste Algemeene Vergadering** van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant, gehouden den 6 Julij 1844. Eveneens ontviel ons het Lid des Genootschaps, Jonkh. ANTONIUS JOSEPHUS JOHANNES CASPAR DE VOOCHT, geboren te Tongelre, bij Eindhoven, den 10 April 1775, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, van wege de Ridderschap zitting hebbende in de Provinciale Staten, en vervulde hij, van den jare 1814 tot het laatste zijns levens, de betrekking van Lid van Gedeputeerde Staten, wegens den stand der Edelen. In vorigen dagen, onder Koning *LODEWIJK*, was hij Officier van een korps Jagers; gedurende het Fransche beheer vervulde hij de functien van Maire van Tongelre, en werd in die betrekking als een der ijverigsten geroemd in de vervulling zijner vele

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

en moeilijke pligten. Eene kortstondige ziekte ontrukte hem, op den 12 October 1845, aan zijne betrekkingen en vrienden; die in hem betreuren een eenvoudig, gemoedelijk en braaf man.

1846 **De waardij van eene vroege opleiding:** een onderzoek naar door O.W.A. Boonstra

Met Gestel, Stratum, Strijp en Woensel vormde Eindhoven dus een duidelijk geheel. [...] Wat verder van de stad verwijderd lag ook Tongelre; ook in dit geval ziet zozeer vanwege het aantal kilometers dat het dorp in vogelvlucht van Eindhoven af lag, maar omdat een rechtstreekse verbindingsweg ontbrak. Tongelre was ook geen deel van het Kempenland, maar ressorteerde onder het kwartier Peelland dat Helmond als hoofdplaats had. Pas met de openstelling van het kanaal dat in 1846 tussen Eindhoven en de Zuid-Willemsvaart bij Helmond werd gegraven kwam Tongelre meer binnen de invloedssfeer van de stad te liggen.

18 apr 1847 **Regt en wet: tijdschrift voor het notaris-ambt**, Volume 2
b. Verplaatsingen:

Aan den Notaris J. Smits te *Tongelre*, arrondissement *Eindhoven*, is bij Z. M. Besluit van den 18den April 1847, no. 84, vergund, zijne notariële standplaats over te brengen naar *Nuenen*, in hetzelfde arrondissement.

ca 1850 Pinkas: **Geschiedenis van de joodse gemeenschap in Nederland**
[...] Gestel, Stratum, Strijp, Tongelre, Woensel en in het stadje Helmond. In Helmond woonden al in 1750 een paar joodse gezinnen. Waarschijnlijk hadden zij een gezamenlijke synagoge in een huis in Tongelre, waar tot op de dag van vandaag een joodse begraafplaats ligt. Een andere begraafplaats bevindt zich in Woensel en is na 1747 in gebruik [...]

15 jan 1855 **Algemeen politieblad van het koninkrijk der Nederlanden**

- De burgemeester der gemeente Tongelre, prov. Noordbrabant, verzoek alle gemeente- en armbesturen geen onderstand te verleenen aan *Catharina Crooijmans*, weduwe *Johannes Saris*, welke steeds een zwervend bestaan leidt en reeds meermalen heeft goed gevonden zich elders voor rekening dezer gemeente in onderstand te laten opnemen, zullende alzoo geene teruggave van verleenden onderstand, onder welk voorwendsel ook verstrekt, meer gedaan worden.

Tongelre, den 15den Januarij 1885.

De burgemeester voornoemd,

C. V. D. BOOMEN.

24 jun 1863 **Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden**

(No. 75.) *W E T van den 24sten Junij 1863, tot onteigening van perceelen ten behoeve van den spoorweg van Boxtel naar Helmond.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de aanleg van den spoorweg van *Boxtel* naar *Helmond* in het publiek belang noodig is;

Gelet op de wetten van 18 Augustus 1860 (*Staatsblad* n°. 45) en van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* no. 125);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

Wij verklaren dat het algemeen nut de onteigening vordert, ten name van den Staat, van de eigendommen, noodig voor den aanleg van den spoorweg van Boxtel naar Helmond, loopende door de gemeenten Liempde, Oirschot, Best, Strijp, Eindhoven, Woensel, Tongelre, Nuenen, Mierlo en Helmond, van Boxtel, door de Breede Heide in rechte rigting langs *Veldershuis*, tusschen *Best* en *Naasten Best* door, met eene geringe bogt op de *Bestsche Heide*, van daar weder regt door langs *St. Antonie Kapel* naar *Eindhoven*, met eene bogt tusschen *Strijp* en *Lijmbeek* en tuaschen *Eindhoven* en *Fellenoord* door, en verder in rechte rigting langs *Tongelre*, *Eeneind*, met eene geringe bogt langs de *Oud-Vaarlesche Hoef* om langs

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

Diepenbroek, de Kroon, Haag, tot Helmond door te gaan.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Collegien en Ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven op het Loo, den 24sten Junij 1863.

WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

THORBECKE.

9 jan 1864 - Het *Staatsblad* No 73 bevat een koninklijk besluit, waarbij ten behoeve van den aanleg van den spoorweg van Boxtel naar Helmond, ten algemeenen nutte, worden onteigend verschillende eigendommen in de gemeenten Liempde, Oirschot, Best, Strijp, Eindhoven, Woensel, Tongelre, Nuenen, Mierlo en Helmond.

1 okt 1866? **Statistisch jaarboek** voor het koninkrijk der Nederlanden, Volumes 14-15 Venlo-Eindhoven lang 51.929 ellen, op 1 October

19 jun 1865 **Raad van State: afdeling voor de geschillen van bestuur**, Volume 5

Gezien de stukken betreffende het aan Onze beslissing onderworpen geschil over het domicilie van onderstand van den behoeftige Francis van Woensel;

Den Raad van State (Afdeling voor de geschillen <van bestuur) gehoord, advies van den 7 Junij 1865, n°. 2;

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 17 1865, n°. 171, 7de Afdeling;

Overwegende, dat de behoeftige op den 25 November 1862 te Boekel in onderstand is opgenomen ten laste der gemeente Tongelre, alwaar bij op den 25 February 1794 uit Anna Maris van Woensel buiten echt zou zijn geboren, ten bewijze waarvan is overgelegd een extract uit het doopboek dier gemeente, afgegeven door den Schout aldaar den 27 April 1821; dat het Gemeentebestuur van Tongelre, die geboorte ontkennende, heeft beweerd, dat aan het bedoelde extract geen bewijskracht kan worden toegekend, op grond, dat in het oorspronkelijk doopboek, ter Secretarie der gemeente berustende, niets betreffende den doop of de geboorte van den behoeftige staat vermeld;

dat door de overlegging en inzage van dat doopboek is gebleken, dat het aanvangt met het jaar 1765 en eindigt met het jaar 1810; dat daaraan geene bladzijden ontbreken of leemten daarin voorkomen; dat de vermelding van den doop naar de volgorde destijds heeft plaats gehad, en dat daarin niets wordt aangetroffen, dat betrekking heeft op den doop of de geboorte van den behoeftige;

Overwegende, dat, volgens het ingesteld onderzoek, ook wel aantekeningen van den doop te Tongelre werden ingeschreven op losse bladen, doch tevens dat dit plaats greep vóór het jaar 1765, toen het doopregister nog niet was aangelegd;

Overwegende, dat de kracht van het schriftelijk bewijs is gelegen in de oorspronkelijke acte, en het overgelegd extract, als daarmede niet overeenstemmende, niet als bewijs kan gelden;

Overwegende, dat het onderzoek niet heeft doen uitkomen, waar de behoeftige is geboren, of waar zijne moeder op het tijdstip zijner geboorte woonplaats had, en dat alzoo zijn domicilie van onderstand niet is te vinden;

Gezien art. 33 der wet van den 28 Junij 1854 (*Staatsblad* n°. 100);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te verklaren, dat het domicilie van onderstand van den behoeftige, Francis van Woensel, niet is te vinden, en dat de kosten, voor zijne verpleging vereischt, zullen worden vergoed uit de fondsen, daartoe van 's rijkswege bestemd.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State (Afdeling voor de geschillen van bestuur).

Het Loo, den 19 Junij 1865.

(get.) WILLEM. De Minister van Binnenlandache Zaken,

(get.) THORBECKE.

31 dec 1865 **DE ECONOMIST. Tijdschrift voor alle Standen**

Van Helmond tot Nuenen-Tongelre is over eene lengte van ruim 8000 el definitief spoor gelegd. Het vervoeren van grond en ballast tusschen deze punten geschiedt per locomotief. De ballast is voor een zesde gedeelte aangevoerd.

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

8 apr 1865 - Uit Eindhoven meldt men, dat den 4 jl. op den spoorweg Boxtel-Helmond onder de gemeente Tongelre een ongeluk heeft plaats gehad Een arbeider van een der zandwagens willende afstappen, struikelde en viel op de rails; een volgende aardwagen ging hem dwars over het lichaam, hetgeen den bijna onmiddellijken dood ten gevolge had. De ongelukkige laat vrouw en kinderen na.

7 okt 1865 [...] Op het gedeelte Venlo-Helmond is reeds bijna 22 mijlen lengte spoor gelegd, en vorderen de werken bijzonder goed. De zeer belangrijke ontgravingen in de Peel zijn reeds ten einde gebracht. Thans wordt het ontgraven veen door zand vervangen. De stations-inrigtingen te Horst-Sevenum, Helmond en Deurne zijn bijna tot de volle hoogte opgemetseld. Van Helmond tot Boxtel is ruim 24,000 el spoorbaan reeds gelegd. De halte-inrigtingen te Nuenen-Tongere en Best naderen hare voltooiing en het stationsgebouw te Eindhoven is tot boven de lichtkozijnen opgemetseld."

11 nov 1865 - Jl. Donderdag is op de lijn Helmond-Boxtel nabij de halte Tongelre een dienstwagentje, waarop 3 arbeiders zaten, met eene locomotief in botsing gekomen, waardoor eerstgenoemd voertuig van de rails geworpen en een der arbeiders gedood werd.

11 nov 1865 **Eindhoven, 6 Nov.** Een verschrikkelijk ongeluk heeft gisteren avond op den spoorweg te Nuenen plaat gehad. De locomotief, die de wagens van den trein, waarmede de Minister van Binnenlandsche Zaken gekomen was, van Helmond naar Boxtel had teruggevoerd, heeft, bij het terugkeeren naar Helmond, een dienstwagen, waarop vier personen gezeten waren, ontmoet. De duisternis belette de machinist laatstgemelden tijdig genoeg te zien om te kunnen stoppen en eene botsing voorkomen. Drie mannen sprongen van den waggon af en hebben slechts eenige kneuzingen ontvangen, maar de vierde werd in drie stukken gesneden en bedekte de baan met zijne verminkte en lillende overblijfselen.

1866 **Les diocleses de Belgique avant 1559:** Notices et pouilles par C. B. de Ridder
Tongerlicke, ecclesia. Tongelre.
Vicaria. - Matricularia. - A. Marie novum.

28 jul 1866 [...] Op het gedeelte Eindhoven-Helmond der gezegde lijn zijn de grondwerken voltooid, de kunstwerken gereed en de ballast aangevoerd. Het haltegebouw te Nuenen wordt van binnen afgewerkt. Het in exploitatie brengen der lijn Venlo-Helmond-Eindhoven zal in September kunnen plaats hebben.

2 jul 1867 **Wetten, decreten, besluiten, tractaten en andere bescheiden** door Jacobus Frederik Boogaard
KON. BESLUIT van den 2en Julij 1867, no, 59, houdende, met wijziging eener resolutie van Gedeputeerde Staten, beslissing in hooger beroep op bezwaren tegen het, door dat Collegie vastgestelde, zomer- en winterpeil voor den Opwettenschen molen aan de rivier de Kleine Dommel.
Beschikkende op de aan Ons ingediende adressendoor: lo. J. A. Sengers en J.F. Sengers, eigenaars van de Opwettenschen molen, [...]

6 mei 1871 - Z. M. heeft den heer P. van de Kerkhoff, secretaris der gemeente Tongelre, herbenoemd als burgemeester aldaar.

23 mei 1873 **Taxandria, Volume 5, door W.J.F en G.C.A. Juten, p. 81**
Zij hadden slechts één kind: Jkvr. Maria Anna Elisabeth de Voocht die 21 April 1856 ongehuwd te Arnhem overleed; zij en hare moeder, als zijnde elk voor de helft in dat goed gerechtigd, verkochten 9 October 1846 ten overstaan van den notaris Smits te Tongelre, het Hof aan Jhr. Johannes Jacobus Smits van Eckart, fabrikant te Eindhoven, die het toen verklaarde te koopen voor zijnen zoon Jhr. Theodorus Godefridus Hubertus Smits van Eckart. Het Hof was toen niets anders dan een vierkant hoog opgaand huis met eene verdieping er op en goed geveerd; op het dak ervan stond een klokkentorentje. Vroeger was het blijkbaar ook van niet meer beteekenis, want St. Hanewinkel zegt er van in zijn Gesch. en Aardrijksk. beschr. der Stad en Meierij van 's-Hertogenbosch blz 355, dat het is eene herenhuizing van zeer weinig belang. Jhr Theodorus Smits voornoemd deed het omstreeks 1870 afbreken en heeft op de plaats, waar het eens stond, (te Tongelre kadastraal bekend in sectie B. no 1378) het tegenwoordig kasteel "het Hof" gebouwd, zijnde een rood steenen gebouw van weerszijden geflankeerd met eenen toren. Den 23n Mei 1873 betrok hij het nieuwe huis

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

het Hof metterwoon en werd toen door de ingezetenen feestelijk ingehaald. Eene beschrijving van dit feest komt voor in de Prov. N. Brab. en 's-Hertog. Courant van 27 mei 1873. Den 5 Juni 1874 overleed hij te Tongelre, uit zijn huwelijk met Mathilde Maubach slechts twee kinderen nalatende:

Therésa, gehuwd met Emile ridder de Grady de la Neuville, wonende te Luik en Maria. Zijne weduwe en zijne laatstgenoemde dochter bewonen het Hof thans nog.

21 jun 1873 - In den ochtend van den 15den jl. is op den spoorweg tusschen Helmond en Nuenen een man van 72 jaren, gepensioneerd onderofficier der artillerie, door den spoortrein overreden en op de plaats dood gebleven. Hij nam de dienst als wachter voor zijn zoon waar, die zich met vergunning der directie naar Nuenen had begeven.

16 apr 1874 (No. 34.) WET van den 16den April 1874, tot verandering der grenzen van de gemeenten Eindhoven, Woensel en Tongelre.

[...] Van hier loopt de grens in eene westelijke rigting op den noordelijke oever van de gracht, dienende tot afsluiting van het stationsterrein, voorts langs de noordzijde van genoemde gracht en van den Staatsspoorweg tot waar deze lijn, bij het [...]

11 jul 1874 **MAATSCHAPPIJ TOT EXPLOITATIE VAN STAATSSPOORWEGEN. EXTRATREIN NAAR MAASTRICHT**

Van verschillende zijden daartoe aangezocht zal BIJ GELEGENHEID DER R. C. FEESTEN TE MAASTRICHT op zondag den 19 Julij 1874 een extratrein naar MAASTRICHT loopen van de Stations: Breda, Gilze-Rijen, Tilburg, Oisterwijk, Boxtel, Best, Eindhoven, Nuenen-Tongelre, Helmond, Deurne, Horst-Sevenum, Venlo, Tegelen, Reuver, Swalmen, Roermond, Maasbracht en Echt.

Zie verder aankondigingsbiljetten.

De Directeur-Generaal.

20 nov 1875 **Eindhoven, 15 Nov.** Het departement Eindhoven der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, heeft, met het oog op de groote behoefte die er bestaat voor Eindhoven en de aangrenzende dorpen Strijp, Stratum, Geldrop, Nuenen, enz. besloten tot oprigting van een school voor uitgebreid lager onderwijs, benevens een bewaarschool (Fröbel methode). [...]

- De reizigers die in den avond van 10 dezer met de spoor van 6.37 uit Venlo kwamen, ontdekten tusschen Helmond en Eindhoven dat de bodem der coupe, waarin zij gezeten waren, sterkt verhit en zelfs de vloermat begon te smeulen. Als oorzaak bleek later, dat de stormwind, die van ter zijde op den trein stond, het kolenvuur te sterk had aangeblazen. Had de trein een langer traject te doorloopen gehad, dan ware welligt de coupé in brand geraakt.

1877 **Verslag aan den koning van de bevindingen en handelingen van het geneeskundig**

Te Tongelre werd een terrein, voor den aanleg eener nieuwe algemeene begraafplaats bestemd, door den inspecteur voor Noordbrabant en Limburg onderzocht en geschikt bevonden.

14 sep 1878 Men is voornemens om ongeveer met half October eerstkomende ten overstaan van den Notaris W. Huijsmans te Eindhoven, op de gronden van de Eindhovensche Boomkwekerij gelegen te Strijp, Tongelre en Stratum, in het openbaar te VERKOOPEN: Eene groote partij Heesters, Vruchtboomen en Coniferen. Datum en gedetailleerde opgaven volgen later.

12 okt 1878 De Notaris W. Huijsmans, te Eindhoven, zal ten verzoeke van de Directie der Eindhovensche Boomkwekerij, in het openbaar verkoopen:

1. Op Dingsdag den 15 October 1878, in de Kwekerij gelegen te Tongelre in het Poeijers. [...]

14 jun 1879 - Te Tongelre, bij Eindhoven, was de hulponderwijzer aan de openbare school dezer dagen door 't dagelijksche bestuur, in overleg met den districts-schoolopziener, voor eene maand in zijne betrekking geschorst, en het was te voorzien dat ontslag het gevolg er van zou zijn. Dit is echter niet noodig geweest, want de ongelukkige nam zijne toevlugt tot een gruwelijke misdaad en maakte door een pistoolschot een einde aan zijn leven.

17 sep 1879 - J1. Zondag-avond, omstreeks 6 uur, brak te Tongelree bij Eindhoven, op

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

de hoeve bewoond door Van Liempt, die afwezig was, een hevige brand uit. De vrouw en de zoon, die nog eenig huisraad wilden bergen, werden door de vlammen omsingeld. De zoon wist zich nog te redden door uit een venster te springen, waarbij hij zijn arm brak en brandwonden bekam, terwijl de vrouw in de vlammen den dood vond. Verder verbrandden 12 runderen, 4 varkens en de geheele oogst, die reeds binnen was. Alles was, naar men zegt, laag verzekerd.

27 dec 1879 - Ll. Zondag-namiddag bleef de trein, welke te Eindhoven ongeveer te 5 uren uit Venlo moet aankomen, tusschen de stations Helmond en Nuenen-Tongelre eenklaps stilstaan. De machine van genoemden trein was defect, en moest door een hulp-trein worden afgehaald. De weg was door dit ongeval versperd zoodat men van Eindhoven en Helmond treinen naar de plaats des onheils moest laten lopen om de reizigers aldaar over te nemen. Bij dit ongeval zijn geene ongelukken te betreuen. Een ongeval dat ergere gevolgen na zich sleepte had ll. Dinsdag insgelijks op de lijn Eindhoven-Venlo plaats. Twee goederentreinen, de een bestaande uit ongeveer 70 en de [?] bereikt.

Nog werden twee andere geëmployeerden, waarvan een nog al ernstig, gewond. De heet dr. Pastoors te Deurne was dadelijk op de plaats tegenwoordig en verleende de eerste geneeskundige hulp.

De inspecteur, ingenieur, alsmede de heeren docters Peters uit Horst en dr. Wolters uit Venlo arriveerden later met een extra-trein. Een der gekwetsten wiens toestand bedenkelijk is. is in het liefdegesticht te Deurne opgenomen terwijl de andere naar Venlo is vervoerd geworden.

28 feb 1880 - Te Stratum, nabij Eindhoven, is door de koninklijke maréchaussée een jongeling gearresteerd, verdacht van den sleutel te hebben ontvreemd van de kerkdeur te Strijp. Uit zijne bekentenis bleek verder, dat hij zich aan verschillende diefstallen in kerken had schuldig gemaakt, o. a. te Nuenen, Tongelre, Gestel, Geldrop, Zes-Gehuchten, Aarlerixtel en Stiphout. Voorts verklaarde hij de stichter te zijn van drie in 1875 plaats gehad hebbende boschbranden. Een onderzoek wordt ingesteld.

14 jan 1882 - Bij de weduwe L. te Tongelre, Noordbrabant, viel Dinsdag-avond de petroleumlamp omver. De weduwe kreeg den inhoud over hare kleederen, die in brand geraakten. Twee der aanwezige personen, die de vlammen bluschten, kregen brandwonden aan de handen. De weduwe L. kwam overigens gelukkig met den schrik vrij.

5 mei 1883 - Zondag-nacht is tusschen Stratum en Tongelre een moord gepleegd op den persoon J. Klaassen te Stratum. Zijn kinderen, ongerust over zijn laat thuiskomen, gingen zoeken en vonden hem met verbrijzelden schedel aan den weg liggen. De politie heeft de drie gebroeders Teunis te Tongelre, in hechtenis genomen als de vermoedelijke daders van den moord op den persoon J. Klaassen; zij hebben reeds hun schuld volledig bekend. Bij de lijkschouwing bleek, dat den verslagene drie diepe schedelwonden, waarvan een van twee centimeters, waren toegebracht; hieruit volgde eene hersenschudding, die onmiddellijk den dood ten gevolge had. Het bleek bij de voorloopige instructie, dat de verslagene sedert geruimen tijd in onmin leefde met de familie Teunis. In den avond omstreeks 11 uur kwam de verslagene, met een knuppelhout gewapend, op het erf van Teunis. Een der broeders, naar buiten komende, werd door K. op woeste wijze aangevallen. Op zijn hulpgeschrei snelden zijn broeders naar buiten. Een hevige worsteling volgde, waarbij K. het leven verloor. Bij verder onderzoek zijn de gebroeders Teunis weder op vrije voeten gesteld. Daarentegen is een broeder van de verslagene, M. Klaassen, in hechtenis genomen, als zijnde vermoedelijk de persoon, die aanleiding tot den twist heeft gegeven. De nu aangehoudene ontkent echter alle schuld.

19 mei 1883 **Jaarfeest van O. L. Vrouw van het H. Hart te Sittard op 5 Juni.**

[...] De extratrein vertrekt van Bergen-op-Zoom des morgens 8.35 en doet vervolgens de volgende stations aan: Wouw, Rozendaal, Seppe, Hoeve, Etten en Leur, Liesbosch, Prinsenhage, Breda, Gilze-Rijen, Tilburg, Oosterwijk, Bokstel, Best, Eindhoven, Nuenen en Tongerloo, Helmond, Deurne, Helenaveen, Horst, Blerick en Venloo.

29 sep 1883 - Zondagavond ongeveer 9½ uur, op het oogenblik dat een goederentrein aan den overweg te Tongelre, Noordbrabant, voorbijgesneld was en de baanwachter de sluitboomen opende, vond hij een man langs de rails bewusteloos op den grond liggen. Aanvankelijk vreesde de wachter dat de man door den trein overreden was, doch weldra bemerkte hij dat zulks niet het geval kon zijn, want alhoewel de man ernstig aan het

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

hoofd was gewond en erg bloedde kon dit niet door den trein zijn veroorzaakt, daar hij met den voeten naar de rails gekeerd ten gronde lag. Met behulp van toegesnelde personen werd hij naar eene herberg in de nabijheid gebracht, van waar hij nog steeds in bewusteloze toestand naar huis is vervoerd. Men verneemt, nader, dat de ongelukkige op het oogenblik, dat de boomen gesloten waren en de trein voorbijstoomde, in een onverklaarbare dolle vaart tegen den sluitboom is geloopt, er over heen is gekanteld en in zijn val met het hoofd op de keiën terecht is gekomen.

1884 **Het Refugiehuis der abdij Postel** te 's Hertogenbosch door August Sassen e.a., WILLEM THOMAS SCRIBA, predikant te *Woensel en Tongelre*,

1886 Benoeming van pastoor Cornelis van Kessel

30 jun 1888 **Aanbesteding.**

Op den 23 Juli 1888, des namiddags ten 3 ure, zal het R. K. Parochiale Kerkbestuur van Tongelre bij Eindhoven, ten overstaan van den Architect E. CORBEIJ, te Roermond, vroeger te Reuver, en volgens diens ontworpen plannen, bestek en voorwaardes, overgaan tot het publiek in een perceel aanbesteden:

VAN HET BOUWEN EENER NIEUWE KERK met gedeeltelijk der twee Torens, hebbende eene bebouwde oppervlakte van 800 vierkante meter met bijlevering van de benodigde bouwmaterialen, enz.

Gelithographeerde copïes der volledige ontwerp-plannen, met gedrukte bestekken, zijn per stel te verkrijgen tegen betaling ad f 5,00 ten kantore van bovengenoemde Architect, alwaar tevens alle verdere inlichtingen omtrent het werk gegeven worden. Aanwijzing van het bouwterrein op den 16 Juli des namiddags ten 2 ure.

TONGELRE, den 30 Juni 1888.

Het Kerkbestuur voornoemd,
DE PASTOOR, C. van KESSEL.

11 jul 1888 gedenksteentje bij het sluisje van de Collse watermolen

De inscriptie is (waarschijnlijk) .J.S. 11-7-1888

26 jul 1888 § - Maandag had de openbare aanbesteding plaats voor eene nieuw te bouwen kerk te Tongelre.

De inschrijvers waren:

J. J. Backholtz, Amsterdam	f70600
J. Vlasman, Amsterdam	"69800
Westerhof, Tongelre	"69444
P v. Wijk-Brangers, Nuhnen	"69050
W. G. v. Beckum, Amsterdam	"68700
J. A. Schonenberg, Helmond	"68500
A. v. Wijck, Nuhnen. . . .	"67900
Oliviers, Gemert. . . .	"67950
M. Hezeman, Eindhoven	"65580
J. H. Verstijnen, Oosterwijck	"64525
P. J. van Nuhnen, Helmond	"64200
v. d. Putte, Helmond. . . .	"62574
J. v. d. Velden, Oosterwijck	"62100
N. v. Dommelen, Lent (b/Nijmegen)	"61200
J. J. Nijmans, Helmond	"61000
A. v. Meer, Zevenbergen. . . .	"60500
J. Swinkels, Helmond. . . .	"59800
H. v. Asseldonck, Amsterdam	"59800
L. de Rooij, Tilburg. . . .	"58789
V. v. Nuhnen, Helmond	"58600
H. J. Troppin, Best. . . .	"58600
F. Raaymakers, Nieuwer-Amstel	"58100
M. Dreesen Helmond	"57900
J. v. Groenendaal, Nieuwer-Amstel	"57300
H. C. Janssen, Maasbracht	"55137
G. Mestrom, Maasbracht	"51360

Aan dezen laatsten is het werk toegestaan. Plan en bestek zijn ontworpen door den architect Corbey te Roermond. Beiden, architect en aannemer geven een waarborg voor de degelijke uitvoering.

28 jul 1888 - Door het R. K. kerkbestuur te Tongelre, bij Eindhoven, is aanbesteed,

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

onder het beheer van den architect E. Corbey, alhier, het bouwen van een nieuwe kerk met gedeelte der twee torens, hebbende een bebouwd oppervlakte van 800 vierk. meter. Van de 26 inschrijvers was de minste G. Mestrum. te Maasbracht, voor de som van f 51,360, aan wien het werk gegund is. De hoogste inschrijving was f 70,600.

24 sep 1889 - Heden werden door de maréchaussées uit de gevangenis alhier naar de strafgevangenis te Breda overgebracht J. M., landbouwer te Tongelre en H. H. S., spoorwegarbeider te Roermond, eerstgenoemde wegens mishandeling van zijn stiefvader, den dood ten gevolge hebbende, veroordeeld tot 3 jaren gevangenisstraf en laatstgenoemde wegens misdrijf tegen de zeden, veroordeeld tot 2 jaren gevangenisstraf, ten einde die straf aldaar te ondergaan.

30 sep 1890 MAR

- De prachtige, nieuwe parochiekerk te Tongelre, is Woensdag, na eerst door den ZeerEerw. Pastoor voorloopig ingezegend te zijn, in gebruik genomen. Volgens getuigenis van deskundigen is zij een meesterstukje van streng gothieke bouwkunst en brengt zij met haar schoon front niet weinig bij tot versiering van het dorp. Het geheel is een werk, dat den jeugdigen architect, den heer E. Corbeij te Roermond en den aannemer, den heer G. Mestrum van Maasbracht tot eer en aanbeveling verstrekt en als een der schoonste kerken uit den omtrek genoemd wordt.

1891 Wikipedia

Sint Martinuskerk De oude kerk

Er bestond al in 1220 een kerk in Tongelre. De voorganger van de huidige kerk, een laatmiddeleeuwse kruiskerk, stond iets ten zuidoosten van de huidige, aan het toenmalige dorpsplein/marktplein (anno 2008 is dat tussen de voormalige pastorie aan 't Hofke 3 en het woonhuis aan 't Hofke 5).

Tijdens de Tachtigjarige Oorlog was als gevolg van gevechtshandelingen en onlusten grote schade aan de toenmalige kerk ontstaan. Een vermelding uit 1596 stelt dat het dak vrijwel geheel was vernield. Ook de bezittingen van de kerk waren geroofd. Deze kerk was van 1648 tot 28 februari 1796 in gebruik door protestanten.

Pastoor Cornelis van Kessel, die in 1886 was benoemd, vond de toenmalige kerk te klein en herstel (het gebouw verkeerde in slechte staat) te duur. Hij nam het initiatief voor de bouw van een nieuwe kerk, en kreeg in 1887 toestemming van het bisdom.

De oude kerk werd gesloopt in 1891. Bij de sloop werd geconstateerd dat het bovendeel van de kerk uit de 15^e eeuw dateerde; het deel eronder was gebouwd in romaanse stijl en was nog ouder. Stenen van de kerk werden na de sloop gebruikt voor de verharding van wegen in de buurt, met name de Urkhovenseweg.

1891 relewiki.nl

Bakstenen kruisbasiliek, met een schip van drie beuken en korte (een travee diepe), recht gesloten, transeptarmen. De koorpartij is vijfzijdig gesloten. De kerk heeft een samengesteld zadeldak, gedekt met leisteen. Op de viering is een achthoekige dakruiter met spits geplaatst. De voorgevel bestaat uit drie brede traveeën, elk met drie geledingen. In de middelste travee is de ingangspartij gelegen, deze bestaat uit een spitsboogportaal, trapsgewijs terugspringend, waarin zich een dubbele houten deur met smeedijzeren beslag bevindt. De ingang wordt bekroond door een topgevel met natuurstenen afdekrand en hogeltjes. Hiertegen is een tegeltableau met een voorstelling van St. Martinus aangebracht. Daarboven is een groot roosvenster, gevuld met glas-in-lood zichtbaar. Een topgevel met spitsboog lisenen en natuurstenen afdekrand bekroont dit middelste gedeelte, hiertegen is een wijzerplaat aangebracht. Het middendeel wordt geflankeerd door twee vierkante torens. Op de begane grond is hierin een kleinere deur onder een natuurstenen latei aangebracht. Direkt boven de latei bevindt zich een spitsboograam, gevuld met glas-in-lood, daarboven is in de gevel opnieuw een spitsboograam met glas-in-lood zichtbaar, het raam heeft een bakstenen tracering. In de bovenste laag van de torens zijn galmgaten aangebracht. De torens worden bekroond door een tentdak gedekt met leisteen.

De lisenen tegen de voorgevel zijn per geleding voorzien van natuurstenen blokken. Op de hoeken van de torens zijn natuurstenen consoles en baldakijnen aanwezig (de beelden die hierin hebben gestaan zijn reeds verdwenen).

Over de gehele breedte van de voorgevel is ter hoogte van bovenste geleding een balustrade aanwezig. Op de begane grond strekt zich een bordes met trap uit. Tegen de zijgevels zijn steunberen geplaatst, éénmaal versneden en voorzien van natuurstenen afdekplaten. Over de bovenste rand loopt een bakstenen tandlijst. Per travee is een driedelig glas-in-lood raam aangebracht.

De transeptarmen zijn op de begane grond van een nis voorzien. Daarboven zijn

roosvensters aangebracht. Een natuurstenen afdekrand met kruis bekroont de topgevels van de transepten. In het leien zadeldak van het middenschip zijn dakkapelletjes aangebracht, deze zijn voorzien van een houten overstek en een windveer. Het interieur is overwelfd door bakstenen kruisribgewelven, de ribben zijn in een afwijkende kleur steen uitgevoerd. Deze gewelven worden ondersteund door bakstenen pijlers met colonetten, geplaatst op een natuurstenen basement en voorzien van natuurstenen kapitelen die met loofwerk en in de zijbeuken met figuren zijn versierd. De kapitelen zijn uitgevoerd in zandsteen door G.H. Mestrum en dateren uit 1890. De sluitstenen van de gewelven in het transept zijn van een bloemdecoratie voorzien. De buitenmuren hebben een betegelde lambrisering, daarboven zijn zij gepleisterd. De wanden van het middenschip bestaan uit drie geledingen: de doorgangen naar het zijschip worden gevormd door spitsbogen, daarboven zijn blindnissen aangebracht en in de bovenste laag van de wand bevinden zich tripletten. Het koor heeft glas-in-loodramen met bijbelse voorstellingen, gemaakt in 1900 door Nicolas (Roermond). Onder de viering is een nieuw, verhoogd altaar aangelegd. Het oorspronkelijke neogotisch hoogaltaar uit 1919, uitgevoerd in franse zandsteen door J. Custers, staat achter in het koor. Direct boven de ingang bevindt zich op verdiepingshoogte een galerij, voorzien van een houten balustrade. De sakristie bevindt zich rechts achter het koor. Tot de verdere inrichting behoren een vijftiende eeuws houten kruisbeeld, een gepolychromeerd houten beeld van St. Martinus te paard uit ca. 1560 en twee eiken biechtstoelen (XVIII/XIXa). In de torens hangen twee klokken uit 1467 en 1752 gemaakt door Gobbel Moer en Alexis Petit. Tegen de pilaren zijn diverse houten heiligenbeelden geplaatst.

1891 **Repertorium Der Verhandelingen en Bijdragen**
Sassen (Aug.), Doopregister der Gereformeerde Gemeente van Tongelre. - *Alg. Ned. Fam. blad*, 1891, 134.

12 feb 1891 **Tongelre**, 12 Febr. (1891) De oudste inwoner dezer gemeente, W. Mangelmans, is heden avond in den ouderdom van ruim 90½ jaren overleden. Sedert 17 September 1890 was hier geen groot lijk meer geweest, hetgeen vooral in zulk een winter, op eene bevolking van 1100 zielen, wel een bewijs van goeden gezondheidstoestand mag heeten.

19 feb 1891 **Tongelre** Donderdag 19 Febr. a.s. hopen de nog krasse echtelieden Theodorus Coolen en Maria v.d. Vorst hunne gouden bruiloft te vieren. Door de bureu worden reeds voorbereidselen gemaakt om dien dag tot een feestdag te maken en ieder wenscht dat van harte.
- Voor de betrekking van onderwijzer aan de openbare school alhier (jaarwedde f 400) heeft zich geen enkel sollicitant aangemeld; een bewijs, dat de overvloed van onderwijzers voorbij is.

20 feb 1891 **Tongelre**, 20 Febr. Het 50 jarig huwelijksfeest van Theodorus Coolen en Maria van de Vorst is gisteren flink gevierd. [...]

8 apr 1891 Woensdag 8 April 1891 **Stratum** Morgen, Donderdag avond, geeft de tooneelvereniging, gevestigd bij den heer P. J. van der Heijden, met medewerking der Liedertafel van Tongelre, eene groote uitvoering in haar gewoon lokaal. Deze dilettanten hebben zich in korten tijd een goeden naam verworven en verdienen de sympathie die zij genieten, ten volle.

9 mei 1891 Zaterdag 9 Mei 1891

Tongelre. Op Maandag 8 Juni a. s. zal hier onze prachtige nieuwe kerk door Mgr. A. Godschalk plechtig worden ingewijd. Er worden reeds groote feestelijkheden beraamd om deze schoonen dag naar waarde te vieren. En geen wonder. Op deze wijze toch zal men een tol van erkentelijkheid betalen aan onze geliefden herder, die ons een groot en schoon bedehuis geschonken heeft, dat zich in gothischen stijl slank en bevallig verheft, waar vroeger eene oud versleten kerk de geloovigen binnen hare enge muren ontving, en bovendien zal men zoo in uiterlijk vertoon er op weten te wijzen, hoe zeer hier onze doorluchtige Kerkvoogd wordt hooggeschat en bemind. Dezelfden dag zal onze WelEerw. Heer Pastoor den schoonen stond herdenken, dat hij voor 25 jaar tot priester van Gods kerk gewijd werd. De 8e Juni zal ons dus eene drievoudige vreugde bieden; erkentelijk voor deze gunsten zullen wij het hart tot God verheffen, zijn zegen smeekend over onze nieuwe kerk, het doorluchtig hoofd van ons bisdom en den herder dezer parochie.

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

30 mei 1891 **Tongelre**. De Handboogschutterij Vrede is ons Verlangen, gevestigd bij A. van den Boomen te Klein Tongelre alhier, zal op Zondag 31 Mei een aangenaam feestje vieren. Dien dag zal het Koningschieten plaats hebben, bij welke plechtigheid alle belangstellenden gratis toegang hebben. Het schuttersfeest zal opgeluisterd worden door de liefelijke tonen van de Harmonie Oefening en Volharding, Eeneind.

10 jun 1891 Woensdag 10 Juni 1891

Tongelre. Wij vierden hier Zondag en Maandag een dubbel feest, het 25 jarig priesterschap van onzen beminden herder, den WelEerw. Heer C. M. van Kessel en de plechtige inwijding van onzen sierlijke tempel, het schoone Godshuis, dat wij dien herder te danken hebben. Gemeente en kerk waren prachtig en doeltreffend versierd, chronieze en andere opschriften, op tal van plaatsen met kwistige hand aangebracht, getuigden van liefde en eerbied voor den pastoor, voor den geliefde Kerk [?] plechtige inwijding kwam ver(?) godsdienstzin en vreugde. Zaterdag morgen kwam het gilde van St. Martinus, dat een der schoonste eereboogen voor zijne rekening had genomen, zijne opwachting maken bij onzen beminden herder om hem in gevoelvolle woorden de warme gevoelens bloot te leggen, die de gemeente voor hem koestert en de hartelijkste gelukwensen op het schoone feest. Des namiddags werd Mgr. in goed geordenden stoet op de grensschieding der gemeente afgehaald. Eene ontzaglijke menigte bewoog zich langs den weg, vol opgewektheid en feestvreugde. Door den president der eerewacht in flinke bewoordingen ontvangen, naam Mgr. zijne plaats in den keurig georganiseerden optocht, en onder de liefelijke tonen der muziek - de Harmonie van Nuenen, Eeneind, luisterde den stoet op - begaf men zich met vliegende vaandels en ontplooiden banieren naar het dorp, waar de president der feestcommissie Mgr. in hartelijke woorden het welkom toeriep, waarvoor de Kerkvoogd niet genoeg zijn dank kon betuigen. Maandag morgen had in tegenwoordigheid eener opgepropte kerk, eener bijzondere groote schare geloovigen, die de plechtigheden ingetogen en vol godsvrucht volgden, de plechtige inwijding van onzen tempel plaats, waarna aan den Heer der Heerscharen het heilig dankoffer werd opgedragen. Des namiddags werd Mgr. uitgeleide gedaan tot de grensscheiding de gemeente.

9 jul 1891 **Tongelre**, 9 Juli. Bij het verschrikkelijke onweder, dat zich gisteren namiddag boven deze gemeente ontlastte, sloeg de bliksem in het huis van den landbouwer de Haas en verbrijzelde er de klok. De knecht viel in zwijm, maar bekwam geen letsel. Overigens werd er geen noemenswaardige schade aangericht.

22 jul 1891 **Tongelre**. Aantal kiezers 53. Geldige stemmen 53. Gekozen: Johs. Dekkers en Ant. van den Boomen.

9 sep 1891 **Tongelre**. De heer Jan Dekkers is in de raadsvergadering van 11. Vrijdag met algemeene stemmen herkozen als Wethouder en Ambtenaar van den burgerlijken stand.

14 sep 1891 **Tongelre**, 14 Sept. Heden had alhier de begrafenis plaats van den eenigen oud-zouaaf der gemeente. Na eene kortstondige ziekte overleed Jan Meijer den 12n dezer. [...]

29 sep 1891 **Ingezonden Stukken**. *Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.*

Tongelre, 29 Sept 1891.

Mijnheer de Redacteur !

Beleefd verzoek ik voor het volgende een plaatsje in uw geeerd blad. Gisteren voormiddag, ruim half elf, deserterden onder deze gemeente drie koeien uit eene weide en kwamen in volle vaart aan den overweg van het Staatsspoor, nabij de bekende herberg "Spoorzicht", toen juist de sneltrein 71 van Eindhoven aankwam. De wachter Roozendaal van wachtpost 47 zag het en opende vlug den eenen boom, omdat 2 koeien reeds op den spoorweg waren. Ze liepen nu door, doch voor de derde koe, die inmiddels ook onder den nog gesloten boom door gewerkt was, moest de trein stoppen. Het ware te wenschen, dat de sluitboomen van onze spoorwegen beter waren ingericht, zoodat kinderen en vee daar niet onder door konden, vooral, daar er soms twee treinen van verschillende richting bijna te gelijk komen.

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

Ook is die overweg veel te ver van het wachthuis 47 verwijderd, en de wachter heeft er veel last mee. Ieder weet, dat daar, in die herberg (vooral in de vacantie) veel ouders met kinderen komen en des Zondags veel opgeschoten jongens en meisjes van 13 - 17 jaren.

Nu eens houden ze moedwillig den boom toe, of ze binden hem vast, dan weer leggen ze een keisteen op de plaat van den boom, zoodat hij niet naar beneden kan, en de wachter kan het niet beletten, hoe actief hij ook is, omdat hij twee overwegen voor zijn rekening heeft en van beiden te ver af is.

Mocht hierin spoedig verandering en ook verbetering komen!

Mijn dank, M. de R., voor de plaatsing!

Uw bestendig lezer, A.

3 okt 1891 **Tongelre**. Een hartverscheurend ongeluk kwam hier verleden Woensdagmorgen eene familie beproeven, die in den laatsten tijd met verscheidene zware slagen te kampen had. Een jeugdig landbouwer, zoon eener geachte familie, die geregeld blijk gaf niet bijzonder sterk in 't hoofd te zijn, werd des morgens levenloos uit het kanaal opgevischt. De ongelukkige moet den vorigen avond reeds te water zijn geraakt. Gisteren werd het stoffelijk overschot, door de treurende familie en tal van belangstellenden gevolgd, op de R. K. begraafplaats ter aarde besteld.

11 nov 1891 Door Z. D. H. Mgr. A. Godschalk is benoemd tot pastoor te Steensel den WelEerw. Heer W. van Lieshout, kapelaan te Tongelre;

16 dec 1891 Door de directie der Exploitatie Maatschappij zullen gratificaties worden toegekend o. a. aan den wegwachter M. van Dijk, van wachtpost 39 bij Nuenen-Tongelre, voor het ontdekken van een dwarsbreuk in een spoorstaaf.

27 mei 1893 **Gerechtshof te 's-Hertogenbosch UITSpraak IN ZAKE TEGEN:**

5. A. P. v. W., landbouwer te Tongelre. Het vonnis der rechtbank te Roermond van 21 Maart 1893 vernietigd, en de beklaagde veroordeeld tot f 8 of 3 dagen gevangenisstraf.

12 jun 1894 **GRUBBENVORST**. Met het oog op het vrij belangrijke reizigersverkeer tusschen de halte Grubbenvorst-Klooster en Eindhoven, Boxtel, Belfeld, Maasbracht, Susteren, Geleen, Beek-Elsloo, Bunde, Nuenen-Tongelré, Best en Vucht heeft de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen op genoemde stations rechtstreeksche biljetten verkrijgbaar gesteld, zoodat de reizigers niet meer genoodzaakt zijn zich op een tusschengelegen station van een nieuw biljet te voorzien.

7 mrt 1895 **STRAMPROIJ**. De edelachtbare heer Smeijers, burgemeester van hier hier, tevens voorzitter van het landbouwcasino, trad op vereerend verzoek van eenige landbouwers, in de zaal van P. Smits te Klein-Tongelré (N. B.) op, om eene voordracht te houden over de nieuwere boterbereiding. Het lokaal was geheel gevuld met belangstellende toehoorders, [...]

20 aug 1895 **VENLO**. Ter gelegenheid van de Wereldtentoonstelling te Amsterdam zal de Exploitatie Maatschappij op Dinsdag 27 Augustus a. s. een pleizieretrein laten loopen voor derde klasse reizigers van af Venlo en enkele tusschen liggende stations naar Amsterdam (Weesperpoort) en terug. Vertrek Venlo 4 uur voorm. Aankomst Amsterdam 8.42 voorm. Vertrek Amsterdam 8.50 nam. Aankomst Venlo 1.02 's nachts. De prijzen der speciale retourkaarten 3e klassen bedragen van: Venlo f 1.70; Blerick f 1.70; Horst-Sevenum f 1.60; Amerika f 1.55; Helenaveen f 1.45; Deurne f 1.40; Helmond f 1.30; Nuenen-Tongelre f 1.25; Boxtel f 1.-.

16 jun 1898 **Ongelukkige samenloop van omstandigheden**.

Te Tongelre (N.-B.) had een tienjarige knaap het ongeluk met een ledige kruik te vallen. Hij wilde de kruik weder oprapen, maar daardoor kwam het punt van de balein zijner paraplu zóó diep in zijn oog, dat hij kort daarna neerviel en per kar naar huis gebracht werd, waar hij na eenige oogenblikken overleed. Men kan zich de droefheid der ouders voorstellen.

22 sep 1898 [...] en M. S., 62 jaar, sjuower, geb. te Tongelre, zonder vaste woonplaats, thans gedetineerd alhier, [beiden] wegens bedelarij, tot 12 dagen hechtenis, en opzending naar eene rijkswerkinrichting voor den tijd van 6 maanden.

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

2 nov 1899 L. v. d. H. herbergier te Tongelre, f 15 boete of 12 dagen hechtenis wegens verduistering.

3 jan 1900 **TONGELRE**. In het afgelopen jaar hebben bij het hulppostkantoor alhier in de Rijkspostspaarbank 700 inlagen plaats gehad, tot een gezamenlijk bedrag van f 11134,04 terwijl 33 nieuwe boekjes zijn uitgegeven.

- Vooral wordt door de schoolgaande kinderen zeer veel van deze nuttige instelling gebruik gemaakt dank zij de aansporingen en geheel belanglooze bemoeiingen van het Hoofd der School, den Heer J. C. J. Vossen.

9 jan 1900 **TONGELRE, 8 Jan**. Verleden Zaterdag namiddag, circa half vier, had hier bijna een verschrikkelijk ongeluk plaats. Terwijl de boomen van den wachtpost 46 nabij het dorp alhier open waren, passeerde het rijtuig van de familie Smits van Oijen te Eindhoven den overweg en was nauwelijks de rails over, toen een extra locomotief met tender in volle vaart van Eindhoven voorbijvloog. In het rijtuig zat Mevrouw de wed. J. T. Smits van Oijen en familie.

Twee maréchaussées, die daar toevallig aanwezig waren, maakten proces-verbaal tegen de wachter op. In hoeverre deze schuldig is, zal het onderzoek wel uitbrengen. Hij is hier als een zeer oppassend persoon bekend, die overigens trouw op zijn post is.

- Het geheel bedrag van hetgeen de schoolkinderen, blijkens de boekjes van de Rijkspostspaarbank te goed hebben, bedraagt thans reeds ruim f 1425.

6 feb 1900 **TONGELRE, 5 Febr**. De influenza, die ook hier, evenals elders, regeert, blijft tot heden zacht in hare uitwerking, zoodat er nog niemand aan overleden is. Door een paar sterfgevallen in de kom van het dorp is het zoover gekomen, dat de grootste heft der bevolking voortaan te Klein-Tongelre en Poeijers woont. Dit zal nu in het vervolg wel zoo blijven.

- In den ouderdom van ruim 76 jaren is alhier overleden, de heer Johs. v. d. Kerkhoff, sedert ongeveer 27 jaren rustend Hoofd der school alhier.

10 feb 1900 **TONGELRE 9 Febr**. Gisteren werd alhier de plechtige uitvaart en begrafenis gehouden van den Heer Johannes van de Kerkhoff, oud-Hoofd der School, een man, die door zijnen onberispelijken levenswandel, zijn zacht, rechtschapen karakter, zich de achting van alle weldenkenden had waardig gemaakt. Behalve door de familie, werd de lijkdienst bijgewoond door het gemeentebestuur met den E. A. Heer Burgemeester aan het hoofd, het onderwijzend personeel, de meeste schoolkinderen, de leden van het Sint Ambrosiusgilde en vele vrienden en belangstellenden, die daardoor de laatste eer wilden bewijzen aan den waardigen man, die weleer zijne beste krachten besteedde aan de opvoeding en het onderwijs van de kinderen dezer gemeente. Moge de goede God hem daarvoor reeds het eeuwige geluk des hemels geschonken hebben! Hij ruste dan in vrede.

10 mrt 1900 **TONGELRE, 6 Maart**. Op uitnoodiging van de Z.E.W. Heer Pastoor alhier werd H. Zondag eene vergadering gehouden, tot vorming eener afdeeling van den Noordbr. Christel. Boerenbond. Dat de stem van onze geachten Pastoor niet die des roependen in de woestijn was, bewees de trouwe opkomst der belanghebbenden.

Ongeveer 100 mannen, meestal boeren, waren op het bepaalde uur present. De WelEerw. Heer Kapelaan, als geestelijk Adviseur aangewezen, heette met de hem eigen welsprekendheid, namens den Z.E.W. Heer Pastoor, allen hartelijk welkom en schetste de redenen, die tot het beleggen dezer vergadering geleid hadden. Daarna las Z.E.W. het reglement voor, nu en dan een artikel met voorbeelden toelichtende of nader verklarende, vermaande allen, steeds eensgezind te zijn en te blijven en gaf vervolgens gelegenheid, zich als lid aan te melden. Onmiddellijk traden 47 leden toe, hetgeen, om te beginnen, een mooi getal is.

Het voorloopig bestuur bestaat uit de heeren Theods. Rovers, President; G. van Poppel, Vice-President; P. J. Sanders, Secretaris-Penningmeester; W. Dekkers, 2e Secretaris en Juds. v. Lieshout, Bestuurslid.

Aanstaanden Zondag zal de afdeeling voor goed bevestigd en een vast Bestuur gekozen worden.

Gisteren, Maandag avond, hield de heer Jan Hermans van Deurne, voor de vergadering eene voordracht. Ruim 60 personen luisterden met de meeste aandacht naar den geachten spreker, die op eenvoudige, doch kristalheldere wijze gedurende ruim een uur het doel, werken en streven van den Noordbr. Christ. Boerenbond uiteenzette.

Na aangetoond te hebben, dat de Christelijke naastenliefde de grondslag van den Christ. Boerenbond is en moet blijven, daar deze zoowel den kleinen, als den grooten

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

boer ten goede komt, wees hij den leden op de voordeelen, die de Christel. Boerenbond geeft in zake van aankoop van meststoffen en veevoeder, roomboterfabrieken, kalverhandel, veeverzekering, brandassurantie, boerenleenbanken enz., een en ander met voorbeelden, aan den practijk ontleend, verklaard en toegelicht.

Een luid applaus bewees, dat het uitgestrooide zaad in goede aarde gevallen was. Moge de jeugdige plant opgroeien tot een krachtigen boom, die zijne beschermende takken uitspreidt over de zedelijke en stoffelijke welvaart onzer landbouwende bevolking !

15 mrt 1900 **TONGELRE, 13 Maart**. Wie Zondag l.l. tegen 4 uur in de Nieuwstraat was geweest, had daar eene menigte landbouwers om en bij de school kunnen zien, die blijkbaar in afwachting waren van gewichtige dingen. Daar verscheen de veldwachter Claas, [...]

20 mrt 1900 **TONGELRE**. Zondag avond omstreeks half tien ontstond alhier in het zoogenaamde Poeiers brand in de woning van H. van Kleef, eigendom van de Kinderen Van H. te Eindhoven. [...]

29 mrt 1900 **TONGELRE, 27 Maart**. Zondagmorgen ongeveer tien uur ontstond door tot heden onbekende oorzaak, brand in een bosch van mevrouw de douairière Smits van Eckart alhier, waardoor een gedeelte bosch en strooisel eene prooi der vlammen werd. - Verleden week is men begonnen met het plaatsen van het nieuwe uurwerk in den toren. Wij komen hierop later terug, als het geheel gesteld is. Alles ziet er fl nk, netjes uit, zooals men van de firma A. Vos en Zonen te Nunen verwachten kan.

14 apr 1900 **TONGELRE, 12 April**. Heden voormiddag had zekere F. S., een onnozel jongeling, die nu en dan aan zenuwtoevallen leed, het ongeluk in een plukselkuil te vallen, waaruit hij slechts levenloos werd opgehaald. - Heden overleed plotseling door een noodlottig toeval, onze geliefde Broeder, Behuwd-Broeder en Oom, Franciscus Sanders, in den ouderdom van 26 jaren. De bedroefde familie HENDR. SANDERS P. J. SANDERS CORNELIUS VAN BRUNSCHOT MINA VAN BRUNSCHOT-SANDERS en Kind.
Tongelre, den 11 April 1900

14 apr 1900 Te Tongelre begaf een jeugdig landbouwer, die vaker aan vallende ziekte leed, zich naar zijn werk op het veld, doch keerde niet terug. Diep ongerust, en 't ergste vermoedend ging men zoeken en weldra had men den ongelukkige gevonden, levenloos in een sloot liggend, het slachtoffer der gevaarlijke ziekte, die reeds meer zijne levensdagen had bedreigd.

23 mei 1900 **TONGELRE, 21 Mei**. Gisteren en ook verleden Dinsdag trokken vele inwoners alhier ter bedevaart naar Meerveldhoven, om door de voorspraak van de H. Maagd herstel van de zoo zeer geknakte gezondheid van onzen beminden Pastoor af te smeeken. Mogen die smeekingen verhoord worden en wij Z.E.W. nog vele jaren behouden! - In de school heeft eene zwaluw haar nestje gebouwd. Gedurende den ganschen dag ziet men haar onbevreesd door het open raam uit- en invliegen. - Verleden Donderdag was het zoogenaamd Wijsfeest bij een pas getrouwd paar of liever gezegd bij de vrouw van het jonge paar. Aan koffie natuurlijk geen gebrek. Eene der gasten had er zelfs te veel. Ze goot den inhoud van haar kopje naar hare buurvrouw, maar raakte de verkeerde, die een nieuwe muts op had. Deze, kwaad genoeg, zei echter niets, maar gooide wat later de andere een vol kopje in 't gezicht. De andere zei niets, maar wierp wat later een heele spoelkom koffie en drab naar haar tegenpartij. Toen begon het leventje ! Er viel zelfs een klap ! Doch de vreedzaamste gasten wisten haar nog te scheiden en te beduiden, dat koffie wel een drank is, maar geen vechtmateriaal, anders zouden de Transvaalsche Boeren het al lang gebruikt hebben. De vrede tusschen de twee is echter nog niet getekend !

30 jun 1900 **TONGELRE 29 Juni**. Wat sedert maanden gevreesd werd, is helaas, heden een feit geworden. Onze zeer beminde en geachte pastoor, den ZeerEerw. heer C. M. van Kessel, heeft aan Z.D.H. den Bisschop eervol ontslag aangevraagd en verkregen. Ieder, die weet wat pastoor Van Kessel hiet tot stand heeft gebracht, zal begrijpen, hoezeer de parochianen, hoewel zij zijn besluit ten zeerste billijken, hierdoor getroffen zijn. Sedert 22 Maart 1886 toch, was hij hier de gediensstigheid, nederigheid, eenvoudigheid, vriendelijkheid en behulpzaamheid in persoon. Nooit was hem iets te veel, waar hij iemand met raad of daad kon bijstaan, nooit verliet men hem ongeholpen of ongetroost, wanneer men hem om hulp verzocht. Als zacht en wijs biechtvader was hij voor velen een veilig raadsman, zoodat vooral met Paschen zijn biechtstoel door

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

vele vreemdelingen bezocht werd. Vooral door het stichten onzer prachtige kerk, die nog aan het verre nageslacht zijn naam zal herinneren, heeft hij zich een eerezuil in de harten zijner parochianen opgericht.

Hoe gaarne had hij ook inwendig de kerk geheel of gedeeltelijk voltooid gezien, voor hij heen ging! Helaas, het was hem niet vergund. Eene ernstige longziekte, die Z.E.W. al meer en meer ondermijnde, noodzaakte hem op 58jarigen leeftijd zijne geliefde en hem minnende parochie te verlaten, om in het zuiden van Limburg eene welverdiende rust te zoeken. Tot zelfs gisteren, den laatsten dag, vervulde Z.E.W. nog zijne bediening, zoo goed als ooit, hoe zwaar hem zulks ook viel. En nu is hij van ons heengegaan, de goede herder, de zorgvolle vader, de vriend van ouden en jongen, van rijken en armen! Neen, wij misgunnen hem de welverdiende rust niet, na zijn werkzaam leven alhier. Moge de dankbaarheid en de gebeden zijner parochianen hem eenige voldoening schenken voor het vele goede, dat hij hier verricht heeft. Uit naam der gansche parochie wenschen wij Z.E.W. een hartelijk vaarwel, eene zachte rust toe!

- Een biljartbal als wapen. Gisteren middag omstreeks zes uur onstond bij den kastelein R. tusschen twee biljartspelers twist over het spel met het gevolg dat de een den ander met een biljartbal lichte verwondingen aan het hoofd toebracht. Proces-verbaal is opgemaakt.

4 jul 1900 Z. D. H. Mgr. W. Van de Ven, Bisschop van 's Bosch, heeft aan den weleerw. heer C. M. Van Kessel op zijn verzoek eervol ontslag verleend als pastoor te Tongelre, - [...]

7 jul 1900 Verkoop van 4½ hectare rogge en haver ten verzoeke van Joh. Beks te Tongelre. Bijeenkomst ter herberge van Frans Martens te Tongelre. Te huur eene uitmuntende Boerderij groot ruim 8 hectaren met annexe zeer beklante Herberg, waarin vergunning, gelegen onder Tongelre aan het Kanaal op ¼ uur afstand van Eindhoven.

25 jul 1900 **Krankzinnig door Drankmisbruik.**

Eene vrouw uit Eindhoven, die haar verstandelijke vermogens op den bodem van 't glas schijnt verloren te hebben en thans in verregaanden toestand van verstandsverbijstering verkeert, wilde zich te Tongelre bij herhaling onder den trein en daarna in den Dommel werpen, doch werd telkens daarin nog bijtijds verhinderd. Zij wordt naar een krankzinnigengesticht overgebracht.

2 aug 1900 Werd in het vorig No. van dit blad vermeld dat in den nacht van Maandag op Dinsdag procesverbaal werd opgemaakt wegens overtreding van de verordening betreffende het sluitingsuur tegen een kastelein op de Tongelreschen weg en een tiental bezoekers van zijn café, thans kan daaraan nog worden toegevoegd dat dienzelfden nacht nog werd verbaliseerd tegen den koffiehuishouder M. M. alhier en elf zijner klanten die na het uur van sluiting nog in het café aanwezig waren.

11 nov 1900 **Tongelre.** In den nacht van zaterdag op Zondag, zijn op twee plaatsen ruiten verbrijzeld. De daders zijn onbekend.

27 aug 1901 [betreft wielrijderswedstrijd in Woensel...] De ongelukkige is innerlijk zwaar gekwetst. Niet zoo erg kwam er af de heer Van der Horst, van Strijp, die toch gapende wonden opliep aan het hoofd en een polsbreuk, naar wij vernemen, en de heer Van Lieshout, van Tongelre, die ook al beduidend gekwetst werd.

5 jul 1902 **Vierde Groote Verloting** [...]

Loten verkrijgbaar bij [...]; J. V. D. Boom, Tongelre, Oude Barier;

19 nov 1902 MAR, NKO

- Er werden de volgende vonnissen gewezen:

[...] L. K., lanb. te Tongelre, 6 m. gev.;

1 dec 1902 **Mishandeling.** Zekere M. J. was op het land der 72-jarige weduwe v. d. V., te Tongelre, aan 't plaggen steken Toen de oude vrouw daarover aanmerking maakte, greep J. haar aan en brak haar pols. Toen de dochter der weduwe tusschenbeide kwam, werd zij door J. met een riek gehavend. De zaak is in handen der justitie.

6 jun 1904 2. Tweede Paaschdag speelde een droevige geschiedenis te Tongelre. Een ouder sloeg zijn zoon met een pook, waarop deze laatste een riek haalde en daarmede zijn vader verschillende wonden aan het hoofd toebracht. Sterke drank was de oorzaak.

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

14 sep 1904 **Spoorweg Eindhoven-Weert.**

[...] De richting van den spoorweg, welke in de hierboven vermelde kaart staat aangegeven, is Eindhoven, Tongelre, Geldrop, Heese, Sterksel, Maarheeze, Weert.

3 jan 1905 **Tongelre.** Zaterdag vierde het gezelschap de Nachtegaal gevestigd ten koffiehuize van den heer W. Jacobs zijn jaarlijksche potverteering. Het was een in alle opzichten genoeglijke feestavond, waaraan niet weinig werd bijgedragen door de aardige komische voordrachten van den heer J. van Glabbeek te Stratum. Zeer van pas was ook het goede woord, waarmede de Voorzitter bij de jaarwisseling het gezelschap een Zalig nieuwjaar wenschte en natuurlijk de levendige hoop uitsprak dat het de Nachtegaal en zijn leden steeds wel moge gaan; bij dezen wensch sluiten wij ons gaarne aan. Dankbaar voldaan keerden de leden huiswaarts.

7 jan 1905 **Tongelre.** Werkelijke bevolking op den 1 Januari 1904: 717 M. 678 V. totaal 1395

Ingekomen 94 M. 88 V. totaal 182 en geboren 32 M. 34 V. totaal 66, te zamen 248.

Vertrokken 51 M. 61 V. totaal 112, overleden 22 M 19 V. totaal 41, te zamen 153.

Bevolking vermeerderd met 53 M. 42 V. totaal 95.

Bevolking op 1 Jan. 1905: 770 M. 720 V. totaal 1490.

Levenloos aangegeven 3 M. 1 V. Huwelijken 9.

11 jan 1905 Notaris MERTENS te Geldrop, zal te Tongelre, op Woensdag 11 Januari 1905, voor de HoogWelGeb Vrouwe Douairière TH. SMITS VAN ECKART te Tongelre, Verkoopen: Eene groote partij Schaarhout en Strooisel, in de Weer of Steenoven, in de Groene Dreef, de Eeuwsels, de Riggelen en de Groote Bochten, alles onder Tongelre. Bijeenkomst 's vm 10 uur aan de Hoeve op Coudenhoven.

14 jan 1905 **Tongelre.** Dat de grond hier nog al waarde krijgt blijkt uit 't feit dat op Klein Tongelre van den landbouwer P. S. een plek akkergrond is verkocht groot ongeveer 1 hectare, 16 aren, 20 c. a.; niet gelegen langs den provincialen weg voor 3000 gulden. Klein Tongelre gaat dus wel vooruit!

17 jan 1905 **Tongelre.** De nieuwe schoollokalen zijn reeds eene maand onder dak en weldra zal men met de verdere afwerking beginnen, zoodat alles 1 April wel gereed zal zijn. Het geheel ziet er goed uit en zal in een ware behoefte voorzien.

21 jan 1905 **Tongelre**, 20 Jan. Zondag 22sten dezer zal onze gunstig bekende lietertafel "Oefening en Uitspanning", ten huize van de Wed. J. F. Martens in het dorp alhier een flink concert geven, afwisselend met comische stukken en voordrachten. Wij twijfelen niet, of velen zullen dien avond weder genoegelijk komen doorbrengen en van de heerlijke muziek genieten.

18 feb 1905 Notaris Schrijvers te Eindhoven, zal op Woensdag 1 Maart 1905, v.m. 10 uur te Tongelre ten sterfhuize van de Echtelieden JOH. VAN DE WIEL en HEND. HOEFNAGELS, ten verzoeke hunner Erven Publiek Verkoopen Den goed onderhouden inboedel bestaande o.a. uit [...]

Notaris J. J. Fens te Eindhoven, zal op Vrijdag 24 Februari 1905, des morgens om 10 uur, te Tongelre, ten verzoeke van Mevr. de Wed. CHR. MENNEN te Eindhoven [...]

25 feb 1905 **Tongelre**, 23 Febr. Met genoegen kunnen wij melden, dat de Gemeenteraad heden het tractement van onzen verdienstelijken veldwachter Martens met f 50 heeft verhoogd.

14 mrt 1905 **Tongelre.** Door de rijkspolitie uit Eindhoven werd gisterenavond proces-verbaal opgemaakt tegen zekeren J. V. op den Parallelweg wegens het tappen en toedienen van sterken drank zonder vergunning.

18 mrt 1905 **Een Villa-Park.** Betrekkelijk kort geleden werd in onze stad de klacht steeds meer en meer geuit over gebrek aan bouwterrein. Met klimmenden ernst mag men zeggen. Want de zeer eigenaardige aanleg onzer gemeente, het feit dat de grenzen der stad zoozeer door de omliggende plaatsen nauw waren saamgebracht, maakte de moeilijkheden nog grooter. [...] Want vooreerst heeft de genoemde heer Philips reeds besloten onmiddellijk rechts over de Dommel, den aanliggenden hoek te besteden voor een villa en tuin. Doch ook de overige huizen zullen naar men ons mededeelt slechts twee aan twee, gebouwd worden,

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

alle met flinke voortuinen. Men stelt zich voor er villa's of huizen te doen bouwen welke een huurwaarde van 300 a 500 gulden hebben. [...]

21 mrt 1905 **Tongelre**. Zondagavond j.l. werden bij zekeren v. A., herbergier, tegenover de Kerk, een tweetal glasruiten vernield. De rijkspolitie te Eindhoven stelt een streng onderzoek in.

6 apr 1905 **Tongelre**, 3 April. Dinsdag zijn de nieuwe schoollokalen in gebruik genomen. Dat ze hard nodig waren bleek hieruit, dat, terwijl 11 leerlingen de school verlieten, 43 nieuwe leerlingen werden toegelaten, zoodat er 180 present zijn.

13 apr 1905 Nog deed het Hof uitspraak in zake: L. L., 18 jaar, arbeider te Tongelre, appel van een vonnis der rechtbank alhier, waarbij hij wegens mishandeling werd veroordeeld tot eene boete van f 4, subsidiair 8 dagen hechtenis.

20 apr 1905 **Tongelre**, 18 April. Gisterenmiddag 2 uur ontstond door onbekende oorzaak een felle brand in een huis met twee woningen, toebehoorende aan H. Verhuizen en bewoond door G. Vugts en H. Toemen. In korten tijd lag alles in asch. twee geiten, benevens bijna de geheele inboedels verbrandden. Door den hevigen wind aangewakkerd, sloegen de vlammen over op een huis over den weg, eveneens toebehoorende aan H. Verhuizen en bewoond door Fr. Saris en de Wed. v. d. Einden. Hier kon men de inboedels grootendeels redden. Saris en Toemen waren laag verzekerd, Vugts en wed. v. d. Einden in het geheel niet. Ook de huizen waren verzekerd. De brandweer deed wat zij kon, om het tweede huis te behouden, doch te vergeefs.

29 apr 1905 **Tongelre**. Het ten koffiehuisse van den heer J. Sanders gevestigde kaartgezelschap St. Nikolaas heeft besloten op 4 Juni a.s. een groot nationaal concours te geven in het kruisjassen. Verschillende prachtige prijzen zullen uitgelooft worden en ongetwijfeld veel deelnemers lokken. De betreffende uitnodigings brieven kan men eerstdaags te gemoet zien.

18 mei 1905 **Tongelre**. Bij den heer P. van Besouw, koffiehuissehouder alhier, is dezer dagen een fietsclub opgericht, waartoe reeds aanstonds niet minder dan 20 leden toetraden. Voorlopig werden gekozen tot president M. Coolen, vice-president M. Jacobs, secretaris M. v. d. Ven en penningmeester P. van Besouw. Aan de jeugdige vereeniging onze beste wenschen.

25 mei 1905 **Tongelre**. Aanstaanden Zondag 28 Mei zal de Liedertafel "Oefening en Uitspanning" met welwillende medewerking van de Harmonie "Oefening en Volharding" in den tuin van de Wed. P. Smits te Klein Tongelre, eene muziek uitvoering geven onder leiding van den heer Smits. Liefhebbers van muziek kunnen dan weer eens in ons stil dorpje profiteren.

27 mei 1905 **A. Zangvereenigingen**.
[...] 7. Tongelre, Oefening en Uitspanning;

6 jun 1905 **Tongelre**, 5 Juni. in de nabijheid van den spoorweg bij den kastelein Jan Sanders heerschte gisteren middag een gezellige drukte. Daar werd door het gezelschap St. Nicolaas een groot concours gegeven in het kruisjassen, 29 gezelschappen waren daartoe opgekomen. Nadat ongeveer één uur het krachtige "Welkom" was toegeroepen, nam de wedstrijd ongeveer half 2 een aanvang en duurt voort tot 's avonds half tien. Eene hevige, maar korte onweersbui joeg de meeste spelers om 4 uur even naar binnen, doch de ambitie bleef er in. Hoewel de strijd hevig was, vernam men geen enkelen wanklank. Alles ging, tengevolge van de flinke regeling, vroolijk zijn gang. De fraaie prijzen verdienden het ook ten volle. Zij werden behaald door:

1^e serie, 1^e prijs, verguld zilveren medaille "Avondgenoegen", 2^e prijs, zilver med. "De oude Dubbelmannen".

2^e serie, 1^e prijs, verg. zilver med. "Prins Hendrik" en 2^e prijs, "De oude Dubbelmannen", allen uit Stratum.

De presidentsprijs viel na een hevigen strijd (zonder ruzie) ten deel aan den president van "Sneeuwvlokje van Nunen-Eeneind en de prijs voor het verstkommende gezelschap aan "'s Heerenvijvers-Bergzicht" te Oirschot.

Het Bestuur mag met genoegen op dezen dag terugzien, die voorzeker bij allen, die tegenwoordig waren, eene aangename herinnering zal nalaten.

- Aanstaanden Donderdag is het hier jaarmarkt. Het kan zijn nut hebben, daar eens aan te herinneren, daar anders sommigen zouden vergeten, er heen te komen.

23 jan 1906 **Priesterjubilea.**

In het Bisdom Den Bosch herdenken 26 Mei volgende Zeer Eerw. heeren hun 40-jarig priesterfeest:

[...] C. van Kessel, oud pastoor van Tongelre, thans rustend priester te Drunen

8 apr 1909 **Zes boerenwoningen verbrand.**

Zondagmiddag ongeveer 2 uur ontstond door onbekende oorzaak een felle brand in een boerenwoning te Tongelre, bewoond door P. Stiphout.

Door den fellen oostenwind aangewakkerd, sloegen de vlammen spoedig over op het huis van Karel van Rooij, dat eveneens met stroo gedekt was en afbrandde.

Daarna gingen de vlammen twee met stroo gedekte boerderijen ongehinderd voorbij, om de woning van den landman J. van der Aa, verder op die van de kinderen H. Vogels, die eveneens in vlammen opging, en ten laatste op de boerderij van Hend. Smits, zoodat weldra van de 13 boerenwoningen van Urkhoven er 6 in de asch lagen.

Vreeselijk was het vuur. Nergens was behouden aan. Paarden en vee werden bijtijds gered. Behalve Karel van Rooij, waren allen verzekerd, meest bij de assurantie van den christelijken boerenbond.

Door den fellen oostenwind aangewakkerd, sloegen de vlammen spoedig over op het huis van Karel van Rooij, dat eveneens met stroo gedekt was en afbrandde.

Daarna gingen de vlammen twee met stroo gedekte boerderijen ongehinderd voorbij, om de woning van den landman J. van der Aa, verder op die van de kinderen H. Vogels, die eveneens in vlammen opging, en ten laatste op de boerderij van Hend. Smits, zoodat weldra van de 13 boerenwoningen van Urkhoven er 6 in de asch lagen.

Vreeselijk was het vuur. Nergens was behouden aan. Paarden en vee werden bijtijds gered. Behalve Karel van Rooij, waren allen verzekerd, meest bij de assurantie van den christelijken boerenbond.

30 jun 1909 **TONGELRE.** "Trappen met Lust" heeft gister lustig getrapt te Oirschot, met een eersten prijs voor het Hindernisrijden keerden ze in den avond lustig huiswaarts.

22 jul 1909 **TONGELRE.** In den nacht van Dinsdag op Woensdag ontstond alhier brand in het waschhuis van M. Coolen. Door den nachtwaker H. van Melis werd de bewoner er attent op gemaakt doch hoe vlug er ook bij, het waschhuis ging in de vlammen op en het daarbij gelegen no 100 moest er ook aan. Hoewel de oorzaak onbekend is, ligt het vermoeden voor de hand dat in de groote partij turf welke in het waschhuis lag opgestapeld eenig vuur is gekomen. Assurantie dekt de schade.

25 sep 1909 **Drankweerfeesten te Helmond.**

[...] R. K. werklieden ver., afdelingen Gestel, Eindhoven, Strijp, Stratum, Tongelre en Gemert, en de Beeksche harmonie "Oefening en Uitspanning".

28 sep 1909 **EINDHOVEN. 28 Sept.** De spoorwegwachter V. te Tongelre is heden nacht door een trein aangereden. Hem werden een arm en een been verbrijzeld. Naar Eindhoven vervoerd, is hij heden aan de bekomen verwondingen overleden. Hij laat een vrouw en zes kinderen achter.

12 feb 1910 **Waarschuwing.**

H.H. fabrikanten en handelaren worden in hun belang gewaarschuwd niet in relatie te treden met J. P. Somers te Tongelre bij Eindhoven en H. Smets te Woensel bij Eindhoven en in 't algemeen zeer voorzichtig te zijn, als er aanvragen of bestellingen uit Eindhoven en omgeving inkomen. [...]

21 mrt 1910 is aan A. van de Ven, op zijn verzoek, met ingang van 1 April, eervol ontslag verleend als burgemeester der gemeente Tongelre.

5 apr 1910 Gisteren werd door de Marechaussee's uit Helmond alhier in de gevangenisstraf gebracht J. M. K., oud 25 jaren, arbeider wonende Tongelre, verdacht van diefstal althans van heling, van stoffen goederen, ten nadeele der firma van Vlissingen Co. te Helmond.

2 mei 1910 **E e n g o e d e v a n g s t.** Een brutale poging tot inbraak is te Eindhoven gepleegd in het cafe van den heer Adolf Spoorenberg, aan den Dijk. [...] Gisternamiddag werd zijn verblijfplaats in de uitgestrekte dennebosschen onder Tongelre ontdekt.

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

Het bestond uit een leger van dennenaalden, een paar kussens en een deken. Op bedoelde plaats moet hij 's nachts reeds sinds weken geslapen hebben.

20 mei 1910 **Uitsluiting Philips & Co.**

[...] Met bewijzen toonde spreker het tegendeel aan. Ook zijn er wel degelijk conferenties gevoerd met den directeur der fabriek en ook met de firmanten. De weleerw. Heer Kluijtmans deelde mee de namen der volgende heeren, die tot het katholiek steuncomite zijn toegetreden:

N. Damen, Deken en pastoor Eindhoven, L. J. Dijkmans, pastoor, Stratum, A. A. Oomen, pastoor Woensel (St.Petrus). J. H. Peters, past. Woensel (Fellenoord), Lambertus Bressers pastoor Gestel, G. A. de Rooij, pastoor Strijp, Van Vlokhoven, pastoor Tongelre.

13 okt 1910 J. M. K., oud 26 jaren, kuiper wonende te Tongelre, thans alhier gedetineerd, aangeklaagd van verduistering van een rijwiel ten nadeele van A. Berkvens te Helmond op 22 Mei 1910. Eisch 6 maanden gev.-straf.

25 okt 1910 **Eindhoven**, 24 Oct. Heden had voor rekening der gemeente Eindhoven de aanbesteding plaats van den verbouw der O. L. S. tot M.U.L.O. school, benevens het bouwen van privaten, overdekte speelplaatsen enz.

Ingeleverd werden 11 biljetten. Hoogste inschrijvers waren J. F. van Waal en H. Lutters te Deurne, f 19,879. Laagste inschrijver was W. v. d. Wiel te Tongelre, f 17,947. Gunning volgens bestek.

20 mei 1911 **TONGELRE**. Woensdag is hier in den leeftijd van ruim 44 jaren overleden Vrouwe Maria Anna Mathilda Maubach [...]

27 mei 1911 **TONGELRE**. Een diepe rust lag nog over het oude kasteel in deze gemeente uitgestrekt, toen Maandag morgen het heele dorp zich gereed maakte om de laatste eer te bewijzen aan het stoffelijk overschot van Vrouwe Maria Anna Mathilda Maubach, [...] Na den heiligen dienst werd het stoffelijk overschot in den familiegrafkelder bijgezet.

30 mei 1911 **Tongelre**. Op Maandag 2den Pinksterdag zal bij de Wed. G. Saris eene prijsverschiëting gehouden worden, met het geweer op vasten voegel. Zes prachtige prijzen zijn daaraan verbonden, terwijl de deelname voor een ieder vrij is, dus kunnen de heeren schutters zich nog eens flink meten.

3 jun 1911 **TONGELRE**. Donderdag is de marktdag nogal van eenige betekenis geweest. Reeds in den vroegen morgen was het te zien, dat de markt van heden drukker zou zijn dan 't vorige jaar. Verscheidene manden met biggen waren aangevoerd, terwijl er heel wat hoornvee aan de lijn stond, er was veel handel. Het marktplein was bezet met kramen.

17 jun 1911 **TONGELRE**. Onze bosschen zijn, zooals men weet, voor het publiek gesloten. Eergisteren werd door den veldwachter een jongen opgepikt en een meisje, die weigerden hun naam op te geven. Zij werden naar de nor gebracht en daar kon hunne identiteit worden vastgesteld. Wat gingen zij daar doen? Dat zullen zij voor den rechter hebben te beantwoorden, die wel een middel zal weten te vinden om hun het stroopen te verleeren.

16 aug 1911 J. B., oud 40 j., landb. te Tongelre, aangeklaagd van overtreding van weggeldbelasting te Mierlo op 26 Mei 1911. Eisch f 3 of 2 d. h.

4 sep 1911 D. H. de Bisschop van 's-Bosch heeft benoemd tot kapelaan te Tongelre den Eerw. Heer A. M. J. Rubbens, priester van het Seminarie.

14 sep 1911 **Branden**. In de buurt van Mierloo bij Helmond brandde gisteren een groote oppervlakte dennenbosch af. Verder in Tongelre en te Strijp bij Eindhoven gisteren en hedenmorgen 2 arbeiderswoningen.

20 sep 1911 De Stct. n° 220 bevat nog de statuten der naamlooze vennootschappen:
a. N.V. Houtindustrie "Picus" voorheen J. Brüning en Zoon [...]

22 jan 1912 **Tongelre**. Het prachtige k a s t e e l te Tongelre van de familie Smits van Eckhart-Maubach met tuinen, bosschen en wandeldreven zal in Maart a.s. onder den

hamer komen.

5 feb 1912 [...] In besloten zitting werd behandeld het voorstel van B. en W. om de concessie te aanvaarden voor het leveren van gas aan de gemeenten Stratum, Strijp, Gestel en Tongelre. (In Woensel was bereids concessie erlangd.)

13 apr 1912 Notaris MERTENS te Geldrop en notaris VROEMEN te Udenhout zullen te Eindhoven voor de Erven van wijlen de Hoog WelGeb. Vrouwe Douairière Jhr. TH. G. H. SMITS VAN ECKART, publiek verkoopen :
Het Landgoed "Het Hof",
te Tongelre bij Eindhoven, bestaande uit het zeer aangenaam gelegen KASTEEL met zijne omgeving van 6 beste Boerderijen en welig groeiende Mastbosschen, Schaarbosschen en opgaande Boomen. samen groot 186.16.61 H.A.
Bezichtiging van het Kasteel elken Vrijdag nam. 2-5½ uur, op vertoon van een bewijs. Inzet op 17 en 18 April 1912, toeslag 24 en 25 April 1912 vm. 10 uur te Eindhoven, respectievelijk in Café's F. SCHIMMELPENNINK, A. MEULEMANS, Mannenkoor en Apollo's kunst.
Uitvoerige veulingsboekjes à 25 cts. en toegangsbewijzen à 25 cts. en toegangsbewijzen à 25 cts. per persoon verkrijgbaar bij Notaris MERTENS voornoemd. 13129.34

22 apr 1912 **Eindhoven**, 21 April In de gisteravond gehouden vergadering van den Raad dezer gemeente werd besloten eene concessie te verleenen aan de N. V. Maatschappij Peelcentrale te 's-Gravenhage, voor het leveren van electrischen stroom voor licht en kracht, voor den tijd van dertig jaren, alzoo tot 1942, in deze gemeente. In dezelfde vergadering werd besloten van de gemeenten Stratum en Tongelre te aanvaarden de concessie voor het leggen van gasleidingen en het leveren van gas in die gemeenten.

23 apr 1912 **B o s c h b r a n d**. Een hevige bosch- en heidebrand woedt in de terreinen, gelegen tusschen de gemeenten Lierop en Heeze (N.-B.) De harde Oostenwind wakkert de vuurzee nog steeds aan, zoodat aan blusschen voorloopig niet te denken valt. De vuurgloed is tot in de gemeenten Stratum, Tongelre en Nuenen (omgeving van Eindhoven) te zien.

17 jun 1912 **SPORT**. St. Georgiusgilde te Stratum 1512-1912.
Schoonste geheel in den optocht.
5° prijs: Bronzen Medaille St. Martinus, Tongelré

2 aug 1912 **D e s l a n g e n v e r g e t e n**. Te Tongelre (Nbr.) is gisternamiddag brand uitgebroken in de woningen van J. en F. M., aan den Dommel, op Coll. De brandweer was spoedig ter plaatse, doch men had vergeten de slangen (te Tongelre zeggen ze: de darmen) mee te nemen, zoodat de woningen geheel afbrandden. Eenig huisraad kon nog gered worden; van F. M. zijn inboedel en vee verbrand.

12 aug 1912 **Tentoonstelling te Dordrecht**.
[...] voorop een groene ruit van St. Servatius van Lieshout, gevolgd door zijn clubgenooten, allen in groene uniformen en gewapend met een gouwenaar, waaruit lustig werd gedamp; dan volgenden St. Sebastianus van Oorschot, St. Petrus van Woensel, St. Martinus van Tongelre en St. Odulphus van Best. [...]
Des middags werd op Boerendonck een wedstrijd in het vendelzwaaien gehouden, die veel belangstelling genoot. De eerste prijs werd behaald door St. Martinus van Tongelre, de tweede door St. Servatius van Lieshout.

6 okt 1912 De Stct. n°. 233 bevat de statuten der naamlooze vennootschappen: [...] g. N. V. P h i l i p ' s G l o e i l a m p e n f a b r i e k e n, te Eindhoven. Doel : het voortzetten van de zaken tot heden gedreven door de te Eindhoven gevestigde firma Philips & Co., en in het algemeen het fabricereen van en handel drijven in electrische gloeilampen of andere fabrikaten in den uitgebreidsten zin des woords, en het verrichten van al hetgeen daartoe behoort, of daarmee in verband staat, daaronder begrepen het deelnemen in andere soortgelijke ondernemingen. Duur : tot 31 December 1962. Kapitaal: f 6,000,000 verdeeld in 2500 cumulatief preferente en 3500 gewone aandeelen van f 1000, waarvan alle gewone en 2250 der preferente aandeelen geplaatst en volgestort. Het bestuur der vennootschap is opgedragen aan 2 directeuren, onder toezicht van ten minste 3 en ten hoogste 7 commissarissen. Voor de eerste maal zijn benoemd tot directeuren de heeren G. L. F. Philips fabrikant, te

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

Eindhoven, en A. F. Philips, id., te Tongelre, en tot commissarissen de heeren : mr. E. J. Philips, advocaat en procureur te Hilversum, H. L. Philips, kassier te Zaltbommel, G. van Mesdag, lid der firma van Houten & Zn., te Hilversum, G. H. de Mares Oijens, lid van den raad van beheer van Labouchere Oijens & Co's Bank te Amsterdam, en O. H. Wagenaar Hummelinck, directeur der N. V. Hollandia, te 's-Gravenhage.

12 okt 1912 M. v. d. E., timmerman te Tongelre, f 3 of d. h., wegens belediging.

18 okt 1912 Bij onderhandsche, den 27 September 1912 geteekende akte, is tusschen de heeren GERARD LEONARD FREDERIK PHILIPS en ANTON FREDERIK PHILIPS, fabrikanten, wonende de eerste te Eindhoven, de tweede te Tongelre, te rekenen sinds dien datum, ONTBONDEN de Vennootschap onder de firma "Philips en Co.", gevestigd te Eindhoven, ten doel hebbende het fabricereen van gloeilampen en andere electro-technische artikelen en het drijven van handel daarin.

De liquidatie zal door voornoemde heeren te zamen geschieden. 36454.14

26 okt 1912 **Eindhoven**, 25 October. Op het nieuw emplacement van den spoorweg alhier, onder de gemeenten Woensel en Tongelre, heerscht sinds eenigen tijd een bedrijvige drukte, welke nog steeds toeneemt. Op het hooger gelegen gedeelte, weleer met bosschen en struiken beplant, dat thans geëgaliseerd is, legt men nu een decauvillespoor, waarover twee locomotieven de met heidezand gevulde kipwagens zullen brengen naar de lagere wei- en bouwlanden langs de Dommel. Een electricch gedreven excavateur zal een uitgestrekte heidevlakte uitdiepen, om het benodigde zand te leveren. De Mpij Peelcentrale alhier zal den electricchen stroom leveren, waarvoor bereids de kabel door het Villapark is gelegd. Eerstdaags wordt de excavateur verwacht en opgesteld, terwijl de locomotieven bereids zijn opgeborgen in een machineloods.

31 okt 1912 **TONGELRE. (N.-B.)** De burgemeester dezer gemeente is op 75-jarigen leeftijd overleden.

31 okt 1912 **Bioscoop "Juliana"**. [...]

PROGRAMMA:

[...] 6. En daorum Jaoneke. 1e Prijsbekroonde komische voordracht, wedstrijd Tongelre op 27 October 1912 door Chr. v. Bussel.

2 nov 1912 **Weert**. Op den jl.Zondag door de tooneelvereeniging "Werkmans Vriendenkring" te Tongelré (N. B.) uitgeschreven voordrachtenwedstrijd, mocht onze gevierde Humorist, de heer Chrétien van Bussel, met zijne voordracht "En daorum Jaoneke" onder 10 deelnemers, waarbij bekende eerste-klas krachten uit Rotterdam, Den Bosch, Helmond enz., den eersten prijs, (zijn 38e bekroning) behalen.

7 dec 1912 [...] J. v. d. Wiel, van Tongelre; [...] geslaagd

11 feb 1913 **Wettelijke Winkelsluiting**.

Burgemeester en Wethouders der gemeente Eindhoven hebben aan de gemeenteraden in de aangrenzende gemeenten Woensel, Straten, Gestel en Tongers, medegedeeld, dat de Raad der gemeente Eindhoven niet ongenegen is een verordening op de winkelsluiting in het leven te roepen, mist de aangrenzende gemeenten tot een zelfden maatregel bereid zijn. Door B. en W. van Eindhoven wordt thans bericht ingewacht.

10 mrt 1913 M. van Poppel, leerlooiersknecht te Tongelre, wegens de door hem met levensgevaar verrichte poging tot redding van twee kinderen uit de rivier de Dommel te Eindhoven, op 27 December 1912;

9 apr 1913 **S t e u n**. De kollekte de Stratum en Tongelre (bij Eindhoven) heeft f 65.28 opgebracht, aldus te verdeelen :

Ned. Bond [...]

12 apr 1913 **Tongelre. 11 April**. Onze bekende tooneel vereeniging De Jonge Garde zal a.s. Zondagavond weer van zich doen hooren. In het koffiehuis van de Mej. de Wed. J. F. Martens zullen namelijk worden opgevoerd 1o Het sprekend portret van Oom Toon (anti-alcoholisch in drie bedrijven en Een fijne familieschaar, in en bedrijf. Tusschen de bedrijven comische voordrachten. Wij wenschen den spelers veel succes en een eivolle zaal.

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

15 apr 1913 **Tongelre, 14 April.** Gisteren werd in een der lokalen van de R. C. meisjesschool vergadering gehouden van de Mariavereeniging. [...]

20 mei 1913 **Gevaarlijk spel.** Een zoon van den heer W. Slager te Eindhoven werd gisteravond met een schot in het hoofd onder Tongelre gevonden en zwaar gewond naar het gasthuis te Eindhoven vervoerd. De oorzaak schuilt in een ongeluk, veroorzaakt door het spelen met vuurwapenen.

29 mei 1913 Bij Kon. besluit van 27 dezer is toestemming verleend aan J. L. van Engeland, secretaris en ontvanger der gemeente Zesgehuchten, om tot wederopzeggens te Tongelre te wonen.

11 jun 1913 **LEGER EN VLOOT.**

Men meldt ons d.d. 10 Juni uit Eindhoven: Dezen middag circa 3 uur arriveerde onder commando van den luitenant-kolonel H. Pothoff [...betreft: Legeroefening in het Villapark]

15 jun 1913 **Militaire oefeningen te Eindhoven.**

Men schrijft ons dd. 13 Juni uit Eindhoven:

Op 11 en 12 Juni jl. had te Eindhoven een belangwekkende militaire oefening plaats, waarvoor door hooge militaire autoriteiten zeer veel belangstelling is getoond. Gelijk reeds gemeld is, was de aanleidende oorzaak tot die oefening, dat twee boerderijen. gelegen in het Villapark bij Eindhoven, door den heer A. Bisdom ter beschikking werden gesteld van den kapitein Froger, om in staat van verdediging te worden gebracht.

Genoemde kapitein had toen voor zijn compagnie, een sectie genie en de compagnie wielrijders een oefening ontworpen, doch de regimentscommandant, luitenant-kolonel Pothof, meende, dat van deze schoone gelegenheid meer kader en troepen moesten profiteren, waardoor uitbreiding van den oorspronkelijken opzet gegeven werd. Zoo hebben aan de oefening deelgenomen een 625 man van het 6^e en 17^e regiment infanterie, 3 sectiën inf.-mitrailleurs, 25 man genietroepen, het benzine-zuurstof-zoeklicht, de IIIe compagnie wielrijders, een escadron cavalerie uit Tilburg, het korps verkenners uit Tilburg, een aantal leden van het korps motorwielrijders. De Heer v. d. Burg die als vlieger zijn diensten zou bewijzen, kon door een elders te houden demonstratie niet als zoodanig werkzaam zijn. Van alle zijden werd in Tilburg en Eindhoven medewerking verleend. De heer A. Bisdom stelde niet slechts zijn boerderijen beschikbaar, doch offerde dag- en nachtrust om de oefening te doen slagen.

Buitengewoon goede diensten hebben de verkenners uit Tilburg en Eindhoven bewezen, in 't bijzonder luitenant Boot te Tilburg en luitenant Kühler te Eindhoven.

De infanterie uit Breda marcheerde in 2 dagmarschen naar Eindhoven. De eerste nacht overnachtten onderofficieren en minderen in het leegstaande Trappistenklooster te Tilburg, waar zij door den abt zeer gastvrij werden ontvangen. Te Eindhoven logeerde de troep in een leegstaande lucifersfabriek, door den directeur der Meier. tram, den heer Kroon, welwillend beschikbaar gesteld, terwijl de officieren door verschillende families in Eindhoven en omtrek te logeeren waren gevraagd. De gemeente zorgde voor water en gas.

10 Juni werd den geheelen dag gewerkt en gewichtig was de arbeid, dien infanterie en genie dien dag gepresteerd hebben. Aangenomen was, dat een gedeelte van het spoorwegemplacement, het station te Eindhoven en een gedeelte van het Villapark een regelingsetappeplaats vormden. Deze etappeplaats werd nu in het Noorden en in het Zuiden door veldversterkingen verdedigd, terwijl het Oost- en Westfront gemarkeerd waren. Het Noordfront ten Westen van Tongelre bestond uit 2 steunpunten, 3 groepsversterkingen, ieder geschikt voor eene compie., en een tusschenlinie, achter een meer gelegen, voor twee compn. Uit de groep versterkingen kon naar alle kanten vuur worden gebracht, dus ook over het meer voor langs de stelling. De linkergroepversterking onder 1^e luit. Sinia lag geheel in 't bosch. De tusschenlinie (kap. Bijvoet) lag schilderachtig achter het meer en was eveneens geheel in een bosch verborgen, terwijl de rechtergroepversterking (1^e-luit. v. d. Schriek) op een hoogte was gelegen. Tot het maken van schuilplaatsen kon beschikt worden over al het spoorwegmaterieel (rails, dwarsliggers enz) en een massa gekapte denneboomen. Een bosch vóór de tusschenlinie moest gedeeltelijk gekapt worden. De eigenaren, de heeren Bisdom, jhr. de Kuyper, de burgemeester van Tongelre, de heer Van Engeland, hadden vooraf hunne welwillende toestemming verleend. Het Zuidfront werd gevormd door de beide boerderijen en enkele daar tusschen gelegen loopgraven. Eene boerderij stond

onder leiding van kapit. Dhont, de andere onder luitenant der genie Ter Kühle. Voor het Noordfront waren onder leiding van luitenant Koormans, schijnstellingen aangelegd, die zooals altijd succes hadden, daar de verkennende organen de schijnstelling voor de werkelijke stelling aanzagen en de laatste niet ontdekte. In den nacht van 11 op 12 Juni hadden verkenningen en schermutselingen plaats, tusschen een verdedigend en een aanvallend gedeelte, waarbij het zoeklicht uitstekend werkte, terwijl 12 Juni in de vroege de hoofdaanval ondernomen werd, onder noodweer. Om 10 uur 18 arriveerde Z.E. de minister van oorlog, vergezeld van zijn adjudant, den kapitein de Chuag en den luit.-kol. van den gen. staf Bungler, om de versterkingen in oogenschouw te nemen.

Voorts merkten we op den majoor v. d. gen. staf Tonnet; generaal-majoor Bruce, commandant 3^e divisie; luit.-adj. Ten Broeke Hoekstra, Burger, chef van den gen. staf (veldleger) ; ritmeester Maris; kapt. b/d. veld-art. Van Dam van Isselt; Leers, kapt. der 4^e brigade infant.; Grevink, kolonel 6^e brigade ; adj.-kap. Boekholt; kap.-ingenieur Boekholt; luit.-ingenieur de Dorde; lt.-generaal Snijders, chef v. d. gen. staf.

Zeer zeker heeft deze oefening er het hare toe bijgedragen om de kracht van doelmatig toegepaste terreinversterkingen te doen uitkomen en de deelnemers behalve de kleine technische details geleerd, hoe terreinen gebruikt moeten worden. De verkennende organen zullen gemerkt hebben, dat zij ongeveer niets zien en vaak verkeerd zien. De infanterie marcheert heden naar Tilburg en morgen naar Breda terug.

De zonen van Mars hebben hier heel wat drukte en vroolijkheid gebracht tijdens hun kort verblijf. Gisteravond gaf de Philips Harmonie, die vooraf een nieuw vaandel ten geschenke had ontvangen, een openbare uitvoering in de muziektent op de markt, terwijl de Harmonie Apollo's Lust in haar gebouw de militaire autoriteiten een extra concert aanbood, waarbij 't zeer gezellig toeging.

17 sep 1913 Te Tongelre is Maandag een kind van 14 maanden van den schilder C. Cuyten in een kuip met water verdrongen.

17 sep 1913 **Het verloop van de actie der Tabaksbewerkeren.**

[...] De heeren fabrikanten aldaar kunnen het blijkbaar nog niet verkroppen, dat Eindhoven met Den Bosch is gelijk gesteld, dat in beide plaatsen hetzelfde loon moet worden betaald. Kort nadat de uitspraak was gevallen, poogde men reeds aan deze beslissing te ontkomen en haar zooveel mogelijk te negeeren, door de gemeente Stratum, Gestel, Tongelre, Strijp en Woensel, uit te schakelen van het gebied waarvoor de 1^e klas loonregeling tegelijk met de beslissing voor Eindhoven was vastgesteld. Deze toeleg is echter mislukt. [...]

9 okt 1913 **Over koekjes.** Zekere heer S. te Woensel, die op het gebied van flesschentrekkerij zich in een gunstige reputatie mag verheugen, bestelde bij de firma Y. te Rotterdam, twee kisten, inhoudende 48 blikken met koekjes, tot een gezamenlijk bedrag van f 49. De koekjes mochten niet gezonden worden naar het station Eindhoven, daar was S. te goed bekend, doch moesten worden geadresseerd naar het station Nuenen-Tongelré. B. te Tongelré (die vermoedelijk met S. gemeene zaak maakte), ging de koekjes aan het station Nuenen-Tongelré afhalen, deponeerde ze ten zijnen huize en trachtte ze voor een bedrag van f 32.50 te verkoopen. Toen betaling der koekjes achterwege bleef, scheen de firma Y. te Rotterdam lont te ruiken en steld een onderzoek in. Het gevolg hiervan was dat B. te Tongelré een telegram kreeg om om 2.42 n.m. te Eindhoven aan den trein te zijn. B. ging,

1 nov 1913 **De tramwegen van Noord-Brabant** door W.J.M. Leideritz

Een grote slag voor EG betekende de opening van de spoorlijn Eindhoven-Weert op 1 november 1913, die dadelijk al veel passagiers aan de tram onttrok.

3 feb 1914 **Zuster Maria Gerardus.** Te Tongelre is Vrijdag overleden Eerwaarde Zuster Maria Gerardus (in wereld Mejuffrouw Petronella M. R. Snijders van de Congregatie der Zusters [...])

28 feb 1914 **Van het Carnaval.** Aan de haven van het Eindhovens Kanaal te Eindhoven speelde zich Dinsdag op den laten namiddag een leuk toneeltje af.[...] vanwaar hij ijlings over akkers en velden vluchtte naar den Tongelréschen weg, teneinde een veilige schuilplaats te zoeken [...]

3 mrt 1914 **Beesel.** In den laatsten tijd werden onder deze gemeente en de gem. Swalmen kippen gestolen, waarvan de dader(s) onbekend ?ven. Door de ijverige

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

nasporingen van den brigadier der marechaussee Michiels [in] Reuver, vergezeld van den gemeenteveldwachter Machiels te Maasniel, mocht het gelukken als verdachte te Roermond aan te houden en aan de justitie over te leveren, A. v. d. E., oud 50 jaar, timmerman, wonende te Tongelre, die na een verhoor te hebben ondergaan, op rechterlijk bevel in de gevangenis aldaar werd opgesloten.

4 apr 1914 M. v. d. E., 52 j., koopman te Tongelre, thans alhier gedetineerd, aangeklaagd van diefstal van kippen, ten nadeele van A. Hendrix te Beesel, in den nacht van 18 op 19 Februari en in den nacht van 26 op 27 Febr. Eisch 1 j. gev.

28 mei 1914 **Akte-examens 1. o.**

- 27 Mei. Geëx. ; W. van Otterdijk, Tongelre;

4 mei 1914 [desertie o.i.d. van een Tongelrese soldaat.]

13 jun 1914 Verder stond terecht M. v. d. E., 52 jaar, koopman te Tongelre, gedetineerd, door de Roermondsche rechtbank wegens diefstal van 22 kippen en 2 hanen, ten nadeele van Andreas Hendriks te Beesel veroordeeld tot een jaar gev.-stratf. Eisch vonnis bevestigd.

2 jul 1914 Door den gemeenteraad van Tongelre bij Eindhoven werd aanbesteed het maken van een nieuwen kunstweg van Zesgehuchten over Tongelre van Woensel met zijtak van Geldrop. Laagste inschrijver was A. van Gestel te Zesgehugten met f 98.428.

9 sep 1914 **Staat van beleg.** Bij Kon. Besluit van 8 Sept. (St. Bl. No. 448) in de Staatscourant van gisterenavond afgekondigd zijn, met ingang van genoemden datum, de volgende gemeenten of gedeelten van gemeenten in staat van beleg verklaard: Noord-Brabant: [...] Heeze, Zes Gehugten, Stratum, Eindhoven, Strijp, Woensel, Tongelre, Nunen Gerwen en Nederwetten, Lieshout, [...]

14 nov 1914 W. D., 46 j., landbouwer te Tongelre, aangeklaagd van overtreding weggeldbelasting in Noord-Brabant. Eisch f 1 of 5 d. h.

30 jan 1915 [betreft de oprichting van een R. K. Vereeniging voor politiebeambten.]

5 mei 1915 '**s-HERTOGENBOSCH.** De directie van de N. B. D. S. heeft in overleg met de Maatschappij tot Exploitatie van S. S. aan alle betrokken gemeentebesturen in Oos-Noord-Brabant, in verband met het leggen van een spoorweg met gewone spoorwijdte, medegedeeld, dat de gemeenten tesamen 20 pct. Der kosten van aanleg moeten storten om deze n spoorweg tot stand te brengen. Indien de betrokken gemeenten den voorgeschreven steun van 20 pct. Zullen waarborgen, zullen rijk en provincie ook hun medewerking verleen.

De lijnen zullen aldus loopen: van Eindhoven S. S., Woensel, Tongelre, Nuenen, Lieshout, Aarle-Rixtel, Beek-en-Donk, naar Gemert; St.-Antonis en Boxmeer S. S. [...]

17 mei 1915 **Eindhoven**, 15 Mei. Het Steuncomité, gemeenschappelijk ingesteld voor de gemeenten Eindhoven, Gestel, Stratum, Tongelré en Woensel, heeft besloten de wekenlijksche uitkeeringen geleidelijk te verminderen tot ½ der normale toelagen en dan te overwegen, of al dan niet kan worden afgezien van verdere hulp, in verband met den financieelen en oeconomischen toestand der arbeiders in dit nijverheidsgebied. Als gevolg van dit besluit zullen wel meerdere aanvragen om bedeeeling inkomen bij de onderscheidene liefdadigheidsinstellingen en armbesturen wier taak dezen winter voor een groot gedeelte kon overgenomen worden door de gemelde "noodorganisatie". Ook door de omstandigheid, dat sinds eene week de St. Vincentiusvereeniging alhier heeft moeten ophouden met het verschaffen - geregeld tweemaal daags - van warm eten, dat in de militaire keukens te dezer stede overbleef, wegens gebrek aan samenwerking met het ondergeschikte personeel dier keukens, - dat thans het overschietende eten als spoeling voor de varkens kan te gelde maken - zullen zwaardere eischen aan particuliere en openbare liefdadigheid gesteld worden. De beteekenis van het niet meer beschikbaar stellen van 't dagelijks volksvoedsel wordt beter beseft als men weet, welken omvang die spijsbedeeeling had aangenomen: circa 40-90 gezinnen meldden zich voor het in ontvangst nemen van dat overgebleven smakelijk eten aan.

17 jun 1915 **Eindhoven**, 16 Juni. Door eene combinatie van particulieren en industrieelen is besloten tot aankoop van 1½ H.A. grond, gelegen onder de gemeente Tongelré nabij het nieuwe vergroote complacement der S.S. ten einde over te gaan tot

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

exploitatie van een ijzerconstructie-werkplaats. De plannen om deze industrie langs het Eindhovens Kanaal naar de gemeente Geldrop te vestigen, heeft men laten varen. - Met begrijpelijke teleurstelling vernam men, dat de regeling tot goedkoop broodvoorziening, zooals die gemeenschappelijk door de gemeentebesturen van Eindhoven, Gestel, Stratum, Strijp, Tongelré en Woensel is ontworpen, niet is goedgekeurd, zoodat vooralsnog geen gelegenheid bestaat om goedkoop ongebuild tarwebrood te koopen, wat te meer zal betreurd worden, nu het Steuncomité voor deze omgeving zijne wekelijksche uitkeeringen in geld geleidelijk heeft gestaakt.

21 jun 1915 De inwoners van Tongelre v. d. Heyde en Liebregts doen succesvol mee met een cross country loop.

10 jul 1915 H. Meerstadt, wagenmeester S.S., van Tongelre naar Stationsplein 15. [te Roermond]

14 dec 1915 J. Th. Willemsen, machinist S. S., van E. Casimirstraat 6 [te Roermond] naar Tongelre.

27 dec 1915 Z. D. H. Mgr. W. van de Ven, Bisschop van 's Bosch heeft benoemd den Weleerw. Heer C. J. C. van Oerle, die tevens belast is met de oprichting eener nieuwe parochie onder Stratum-Tongelre;

11 mrt 1916 J. D., 25 j., fruithandelaar te Tongelre aangeklaagd van poging tot doodslag op den onbezoldigden Rijksveldwachter L. Vostermans in het jachtveld te Mierlo in de nacht van 3 op 4 Dec. althans van bedreiging met doodslag. Eisch 1 j., en 6 m. gev. straf,

25 mrt 1916 J. D., 25 j., fruithandelaar te Tongelre, 2 jaar gev. met aftrek voorarrest, wegens mishandeling met doodelijk gevolg.

26 mrt 1916 invaliditeit van de onderwijzer P. J. Maas uit Tongelre

4 jun 1916 **EINDHOVEN**. De gemeenteraad heeft gisteren met 8-3 stemmen beschikt op aanvraag om subsidie of renteloos voorschot voor den bouw van een kath. Kerk in het villapark te Tongelré, omdat, naar B. en W. mededeelden, in de buitengemeente de noodzakelijkheid daarvan niet bestaat.

10 jun 1916 - Het gerechtshof te 's Bosch deed uitspraak in de zaak tegen J. D., fruithandelaar te Tongelre, beklaagd van poging tot doodslag in den nacht van 3 op 4 Dec. 1915 te Mierlo op den jachttopziener L. V. De Rechtbank te Roermond had bekl. veroordeeld tot twee jaren gevangenisstr. Het Hof vernietigde dit vonnis, sprak beklaagde vrij van de poging tot doodslag en veroordeelde hem wegens bedreiging met een misdrijf tegen het leven tot een jaar gevangenisstraf, onder aftrek van het voorarrest.

31 jul 1916 Z. D. H. Mgr. W. van de Ven, Bisschop van 's Bosch, heeft benoemd tot kapelaan te Tongelre den weleerw. Heer H. G. Verhoeven, die kapelaan was te Maarheeze;

5 sep 1916 **Levensmoede**. De 16-jarige V. te Tongelre werd in de Tongelresche bosschen dood aan een strop gevonden, die aan een boom was bevestigd. Hij werkte bij de firma De H., weverij te Eindhoven, en zou, naar vernomen wordt, een teleurstelling hebben ondervonden betreffende eene loonsverhooging.

14 sep 1916 **Deurne**. Zekere M. v. d. E. uit Tongelre dezer dagen te Blerick door de politie gearresteerd, verdacht van talrijke kippendiefstallen alhier, te Liessel, Neerkant, Asten en Meijel gepleegd, werd gisterenmorgen door onze politie geboeid naar Roermond overgebracht.

28 sep 1916 **Tramplannen in Oost-Noordbrabant**.

De Maasbuurtspoorwegen zijn, gelijk wij meldden, van plan tramwegen aan te leggen in oostelijk Noord Brabant.

De bedoeling is een viertal lijnen door en langs het PeelCentrum te leggen, waar voor reeds druk opnemingen en opmetingen worden gedaan. De Zwillv. vat de plannen als volgt samen:

1e lijn: van Eindhoven over Tongelre, Nuenen, Lieshout, bij Beek en Donk over de Zuid

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

Willemsvaart, over Gemert, St. Anthonis, naar Boxmeer (Noord Peelgebied);
2e lijn: [...]

3 okt 1916 [advertentie voor] de verkoop van griendhout

9 nov 1916 **Eindhoven**, 8 Nov. De gemeenteraad vergaderde gisterenavond. [...] De particuliere bad- en zweminrichting werd aangekocht, om een gemeentelijke badgelegenheid te maken. Ingesteld werd een Levensmiddelenbedrijf, gemeenschappelijk voor de gemeenten Eindhoven, Stratum, Woensel, Gestel, Strijp en Tongelré; aan B. en W. werd een blanco crediet toegestaan tot uitvoering van de Distributie-wet, terwijl bepaald werd, dat de kosen tot dekking dier uitgaven zullen worden gevonden uit de heffing van opcenten op den Hoofdelijken Omslag.

[verder over de crisis in de sigarenindustrie...]

4 apr 1917 werkloosheidsverzekering

7 apr 1917 Notaris Mertens te Geldrop zal te Tongelre op Donderdag 19 April 1917, v.m. 10 uur, voor en ten huize van de kinderen H. Lammers, Publiek Verkoopen: 5 Kasten, tafels, stoelen, spiegel, schilderijen, beelden onder stolp, fornuisketel, kachels, ledikant met matras, keukengerief, baktrog, groote waschkuip, kruiwagen, brandhout enz. 196-19

24 jul 1917 **Houtdiefstallen**. Men meldt ons uit Eindhoven: Het is schrikbarend hoe de houtdiefstallen in de laatste weken in geheel den omtrek zijn toegenomen. In Stratum, Strijp, Woensel, Tongelre, Valkenswaard, Aalst, enz., enz., zijn de laatste 14 dagen, naar men van bevoegde zijde meegedeeld wordt, 213 processen verbaal opgemaakt.

30 jul 1917 **Werkloosheidsverzekering**.

Men meldt ons uit Eindhoven:

De eigenaardige ligging van Eindhoven en de vijf ingegroeide gemeenten: Gestel, Strijp, Woensel, Tongelré en Stratum, heeft op het gebied der distributie reeds tot vele moeilijkheden aanleiding gegeven. De respectieve gemeenteraden konden het ook niet eens worden over de verdeling der kosten, voortvloende uit de werkloosheidsverzekering. [...]

Aan de hand van de verstrekte gegevens zouden de betreffende kosten dan bedragen:

Eindhoven	28 pCt.	of	f 1176.35
Gestel	10 $\frac{3}{8}$ pCt.	of	- 435.88
Stratum	16 $\frac{3}{4}$ pCt.	of	- 703.71
Strijp	12 $\frac{1}{8}$ pCt.	of	- 509.40
Woensel	24 pCt.	of	- 1008.30
Tongelré	8 $\frac{3}{4}$ pCt.	of	- 367.61

Volgens het vroeger voorstel naar het verhoudingscijfer van het Alg. Steuncomité zouden de kosten bedragen:

Eindhoven	33 $\frac{1}{2}$ pCt.	of	f 1414.22
Gestel	9 $\frac{1}{2}$ pCt.	of	- 394.96
Stratum	18 $\frac{1}{2}$ pCt.	of	- 780.37
Strijp	9 $\frac{1}{2}$ pCt.	of	- 394.96
Woensel	21 $\frac{1}{2}$ pCt.	of	- 398.22
Tongelré	7 $\frac{1}{2}$ pCt.	of	- 318.52

14 aug 1917 ?? Blad No. 188 bevat de statuten der naamlooze vennootschappen:
k. Electriche Broodfabriek "de Vlijt", te Tongelre

22 dec 1917 Notaris Schrijven te Eindhoven [...] openbaar verkoopen: 102 zware lange Eikeboomen staande onder de Gemeente Tongelre, aan het perceel "Riggelen" bij de Echartsche brug.

10 jan 1918 Gisternamiddag overleed in het Liefdegesticht te Tongelre de ZeerEerw. Heer P. van de Gevel, gewezen pastoor van Middelbeers, tijdig voorzien van de laatste H.H. Sacramenten.

27 apr 1918 Gevestigd [waar?] W. J. E. Linnebank, uitvoerder, Kanonstraat 41bis van Tongelre

10 jul 1918 [betreffende verkiezingen] In Eindhoven 962 katholieken en 111 socialisten; Stratum 1021 en 171 socialisten; Strijp 837 katholieken en 177

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

socialisten; Tongelré 527 katholieken en 25 socialisten; Woensel 1922 katholieken en 428 socialisten. [...]

16 jul 1918 **EINDHOVEN**. Alle bescheiden en teekeningen betrekking hebbende op de annexatie van Eindhoven, Woensel, Strijp, Stratum, Gestel en Tongelre zijn thans ingekomen. Een afzonderlijk voorstel is bijgevoegd, om een gedeelte van Woensel bij Eindhoven te voegen. Alle burgemeesters, behalve die van Woensel, benevens alle ambtenaren treden af. Hun wachtgeld, gelijk aan hun salaris, blijft hun verzekerd tot 19 Januari 1929.

23 jul 1918 **Spaansche griep**. Wij vernemen, dat op de Philips' Fabrieken en kantoren te Eindhoven enkele honderden menschen lijdende zijn aan bovenvermelde ziekte. Bij de sigarenfabriek der firma v. Gardingen & Co, werden c.a. 100 personen naar huis gezonden, die door de ziekte waren aangetast. Herhaaldelijk komt het voor, dat personen op de straat flauw vallen. Vanmorgen nog een meisje te Tongelre, dat onmiddellijk naar het gasthuis werd getransporteerd. Ook onder de alhier gestationneerde militairen moeten zich verscheidene gevallen voordoen. De ziekte laat zich echter hier niet ernstig aanzien en er zijn gelukkig nog geen sterfgevallen te vermelden.

30 jul 1918 **De Eindhovensche annexatieplannen**.

Onze Eindhovensche korrespondent schrijft: De gemeente Eindhoven zal - de wetsontwerpen liggen er reeds - de omliggende gemeenten Stratum, Woensel, Gestel, Strijp en Tongelre gaan vereenigen tot één "groot Eindhoven". [...]
Voor een groepje boeren, die in de gehuchten Acht, Vlokhoven en Eckart wonen, moeten de sociale belangen van de daar wonende arbeidersbevolking (ongeveer 1300 van de 2000 zielen) worden opgeofferd.
In dat Eckart domineert jhr. Mr. Smits-Regout met zijn "Heerlijkheid". Deze jonkheer is lid van Gedeputeerde Staten en het publiek spreekt openlijk uit dat om het persoonlijk belang van dezen kasteelbewoner, de randgemeente "Nieuw-Woensel" gevormd moet worden, [...]

2 nov 1918 **Vluchtelingen**.

Komst vluchtelingen stopgezet.

Uit Eindhoven wordt gemeld aan het Hbl., dat ingevolge de opdracht van onze regeering de aanvoer van vluchtelingen over onze grens met ingang van 1 Nov is stopgezet. De Deutsche autoriteit is te dezer zake onderricht. Nederlandsche grensofficieren zullen zulks ten overvloede aan Deutsche grensofficieren mededeelen. Hiermede is tevens het praatje den kop ongedrukt, alsof de militaire organisatie ten opzichte van het vluchtelingenvervoer zou zijn vast geraakt. Men vertelde nu gisteren te Eindhoven dat verzuimd werd om treinen voor vervoer aan te vragen, waarvan te Eindhoven opstopping van personen het gevolg was. De zaak is echter dat reeds gisteren op bevel van hoogerhand niet meer over treinmateriaal voor vervoer van uitgewekenen mocht beschikt worden. Vandaar het vervoer op karren.
De commandant van Limburg seinde nog dat heden geen afvoer meer naar Roermond mag geschieden.

31 okt 1918 **Eindhoven, 31 October 1918**. Hedenmiddag aanschouwden we hier in de stad een tooneel, zooals we ons kunnen voorstellen, dat het aan de grenzen plaats vindt. 120 karren met vluchtelingen, alle komende van de grens bij Borkel en Schaft en op gerequireerde karren gezeten, marcheerden midden door ons stadje. Te begrijpen was, dat massa's menschen op de been waren om dit wondere tooneel gade te slaan. Naar schatting kwamen met deze colonne ongeveer 800 vluchtelingen aan, die in verschillende openbare gebouwen te Strijp, Stratum, Tongelre en Woensel zullen worden ondergebracht. Op dit oogenblik vertoeven in Eindhoven dus om en om 2000 vluchtelingen. Vanzelf sprekend wordt verlangend uitgezien naar middelen om deze groepen verder te zenden.

26 nov 1918 **Roofmoord**.

Men seint ons uit Eindhoven: Gisteravond is de alleen wonende 45-jarige Berkvens te Tongelre bij Eindhoven vermoord. De man, een rijwielreparateur en geweermaker kreeg tegen 5 uur een bezoek van drie jongemannen die hem een geweer ter reparatie kwamen brengen. Eenigen tijd later hoorden naast wonenden den man kermen. De deur was gesloten en voor men zich toegang tot de woning had verschaft, vond men de man zwaar bloedend op den grond liggen. De onverlaten hadden hem met een ter plaatse gevonden bijl de hersens in geslagen. Enkele uren later is het slachtoffer overleden.

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

Roofzucht moet de drijfveer tot den moord zijn geweest, daar een aanzienlijk bedrag aan geld vermist wordt. De politie is op spoor naar de daders.

27 nov 1918 **Moord!** - Gisteravond is de alleenwonende A. B. te Tongelré door enkele bandieten overvallen en lafhartig vermoord. Toen men het slachtoffer vond, wiens hoofd door bijlslagen vreeselijk misvormd was, leefde de ongelukkige nog en werd overgebracht naar het gasthuis te Eindhoven, alwaar hij eenige oogenblikken later overleed. Blijkbaar is diefstal de aanleiding geweest voor dezen moord, daar verschillende dingen van waarde worden vermist. De rijkspolitie die de zaak in handen heeft, mocht tot op heden geen spoor der daders ontdekken.

3 dec 1918 **De roofmoord te Tongelre.**

In verband met den moord te Tongelre de vorige week, had door de rijkspolitie een arrestatie plaats. Met zekerheid valt nog niet te zeggen of deze arrestant inderdaad de dader is geweest.

28 dec 1918 **Roofmoord te Tongelre.** -- Een 3-tal vermoedelijke daders van den moord op Berkvens te Tongelre werden door de rijkspolitie gearresteerd. Onder hen bevond zich een 17-jarige jongen, verwoed lezer van detectieve romans. Dit duistere zaakje zal nu wel tot klaarheid worden gebracht.

28 jan 1919 **Een pennetje inkt.**

Onder de dwaze wetten in ons vaderland zijn die op de gemeente-financiën van de dwaaste. Een gemeente moet voor rijksbelangen, zooals armenzorg en politie, betalen - maar de staat vraagt niet, of de gemeente rijk is of arm. Zooals met de menschen ook wel gebeurt.

Daar is Eindhoven. Tenminste men noemt de stad zoo. Eigenlijk zijn 't een stuk of zes gemeenten, die aaneengebouwd zijn, en die in ons verstandige Nederland elk een raad en een burgemeester hebben. Naar waarheid is 't hier Tongelre. De paleizen van de groote fabrikanten staan er. Philips heeft zeven ton inkomen. 't Groote plein tusschen de villa's wordt ingenomen door een geweldigen houtstapel, brandstof voor zijn fabrieken, maar die 't mooie uitzicht heelemaal belemmert.

Een sigarenmaker staat bij me. - Ik woon te Woensel (ook een stuk Eindhoven), zegt hij. De gemeente doet niets want ze heeft geen geld. Er wonen alleen arbeiders. En ik betaal net tweemaal 't procent gemeentebelasting van hem. Hij wijst op 't statige gebouw, rustig en sterk, dat er uit ziet als een kalme, blozende, weldoorvoede, deftige burgemeester, zooals je ze op de regentenstukken in 't Rijksmuseum ziet. Daar woont Philips.

't Zou onbillijk zijn, Philips hiervan de schuld te geven. Onze gemeente-financiën zijn een stukje antiek. In ons slaperige landje is men doodsbenauwd, om aan de kast met oud porcelein te raken. J.J.B.

4 jul 1919 [Over de verdachten van de roofmoord op Berkvens te Tongelre...]

22 jul 1919 Appels gestolen uit de tuin van de veldwachter van Tongelre.

14 sep 1919 [artikel over de annexatie]

23 okt 1919 Uitbreiding van de gemeente Eindhoven. [...]

19 nov 1919 De gemeente T o n g e l r e heeft de inschrijving opengesteld op een 5½ pct. leening van f 80,000.

29 nov 1919 Betty v. d. Kerkhoff uit Tongelré [wint een prijs], idem Francisca Chaas [waarschijnlijk Claas]

6 dec 1919 **Hevige orkaan.** --- Gisteravond om c.a. 9 uur woedde boven Eindhoven zoo'n hevige orkaan, als sinds menschenheugenis hier niet bestaan heeft. Te Tongelre nabij Eindhoven is dan ook een groote boerderij van den landbouwer T. ingewaaid. De dochter, die juist zat te melken, alsook een 18 tal stuks vee, werden onder het puin bedolven. Na eenige uren gelukte het, het meisje uit haar netelige positie te bevrijden. Zij heeft wonder boven wonder geen kwetsuren bekomen.

6 dec 1919 Den 5den deezer zijn verschenen de Staatsbladen:

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

No. 785, wet van den 27sten November, tot uitbreiding van de gemeente Eindhoven met het grondgebied van de gemeenten Gestel en Blaarthem, Stratum, Strijp, Tongelre en Woensel;

18 dec 1919 De gemeente T o n g e l r e heeft de inschrijving opengesteld op de nieuwe l e e n i n g, groot f 150,000, rentende 5½ pct.

7 jan 1920 **Spoken?** - Reeds lang spookte het te Tongelre. De bevolking in angst had het spook gezien, dat elken avond gekleed in 't zwart en met hoogen hoed voor de woning van een eerzaam renteniertje flaneerde. Het spook verdween bij aankomst van derden in ... nevelen. Moedige jongens, die 't spook aandurfdn, grepen elkaar vast, toen zij eens 't spook wilden overweldigen, dus toch nevelen? Eerzame burgertje naar de Paters. Die geloofden er vanzelf niet aan, vroegen 't eerzaam burgertje of hij huwbare dochters had en raadden hem op 'n bevestigend antwoord aan een stok achter de deur te zetten. 't Spook is niet meer gezien. Dit geschiedde in 't jaar O. H. 1920.

1 jun 1920 **EINDHOVEN.** [...] Op voorstel van den voorzitter werd besloten het aantal wethouderszetels op 4 te bepalen. Tot wethouder zijn benoemd de heeren J. van Best, M. Cox, J. L. van Engeland (oud-burgemeester van Tongelre) en Aug. F. Raupp (oud-wethouder van Eindhoven). De burgemeester deelde mede, dat de heer en mevrouw A. Philips-de Jong, te Eindhoven, 26 H.A. boschgronden, nabij den spoorweg onder voormalig Woensel, aan de gemeente ten geschenke hebben aangeboden, mits die gronden tot volks-wandelpark worden ingericht. De schenking werd onder grooten dank aanvaard en op voorstel van mr. Passtoors is daaraan de naam A. Philips de Jong-wandelpark gegeven.

30 sep 1920 **Eindhoven als oeconomisch Centrum .**

In de September-aflevering van het Tijdschrift voor Economische Geographie geeft prof. dr. W. Blink een beschrijving van Eindhoven als oeconomisch Centrum . [...]

1 dec 1920 **EM. PASTOOR C. M. VAN KESSEL.**

Te Druten is, naar het "Hsgz." Meldt, in het Klooster der Eerw. Broeders van Onbevleete Ontvangenis van Maria overleden de ZeerEerw. Heer C. M. van Kessel, em. Pastoor van Tongelre.

6 jun 1921 **Groote boerderij afgebrand.**

Zondagmorgen ontlastte zich boven Eindhoven een zwaar onweder, hetwelk gepaard ging met een geweldigen slagregen. De bliksem sloeg in de groote boerderij, genaamd Hoeve "De Laak", gelegen onder Stratum. De inwonende landbouwer, die het onheil zag gebeuren, wekte de overige huisgenooten, waarna in allerijl vee en inboedel in veiligheid werd gebracht. De kapitale boerderij brandde inmiddels totaal af; eenige belendende stallingen zijn door de Eindhovensche brandweer gespaard. Assurantie dekt de aangerichte schade.

Bij den politie-agent H. te Tongelre werd een schoorsteen van de woning geslagen en het dak gedeeltelijk vernield, echter zonder dat de bliksem brand veroorzaakte. Eenige houtspaanders van het vernielde dak kwamen terecht op de wieg van een der kinderen het kind bekwam echter geen letsel. Bij andere bewoners der gemeente werden eenige telefoon-draden en electriche geleidingen vernield.

30 jun 1921 **Diana Handboogsport.**

WEERT. [...] "De Zwarte Ruiters", Tongelre;
"Heidebloem" Tongelre
van Gils, Tongelre
Buisers, Tongelre
v. d. Zande, Tongelre

9 jul 1921 **Diana.**

Weert.

3e prijs Geelen, Tongelre

4e prijs Berkens, Tongelre

23 jul 1921 **Het onweder.**

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

Te Eindhoven is gedurende het onweder van half vier Maandagnamiddag de bliksem in een der woningen van de bouwvereniging "St. Joseph" te Tongelre ingeslagen. Aan de woning van den heer H. Dingen werd een gevelpunt afgeslagen en eenige pannen werden vernietigd. Van de naburige telefoon werden zes draden gebroken. [...]

19 aug 1921 **SCHIETEN**. Schietconcoure te Prinsenhage.
Korpswedstrijden eerste zestallen: 3e prijs Heidebloem, Tongelré, 77 p.; [...]
Hoogste korpsschutter M. Jacobs, Tongelré, 15 punten.

12 jun 1922 **Het Woonwagenkamp geopend**. Zaterdagmiddag is het nieuwe woonwagenkamp bij het R. K. Kerkhof in Oud-Eindhoven op plechtige wijze geopend. Vooraf had zich in het afgedankte Woonwagenkamp langs den Aalsterweg en op Koudenhove in Tongelre volgende stoet opgesteld: [...]

23 jun 1922 **Vermorzeld**. - Te Eindhoven, aan de halte Tongelre, is een 72-jarige vrouw uit Leende, die aan den verkeerde kant uitstapte, door den sneltrein uit Maastricht gegrepen en totaal vermorzeld.

31 okt 1922 **Woerden, 30 Oct**. 1 November hoopt de heer C. N. Jansen, Stationschef te Woerden, den dag te herdenken, waarop hij voor 40 jaren geleden benoemd werd als Stationschef te Nieuw-Tongelré.

16 jan 1923 **Aanranding**. - Op den weg Eindhoven-Geldrop onder de voormalige gemeente Tongelre werd in de nacht van Zaterdag op Zondag zekere A. uit Geldrop door enkele personen overvallen, danig mishandeld en beroofd van een portemonnaie, inhoudende f 140.--. Aangifte bij de politie werd gedaan, die de daders, die bekend zijn, wel spoedig zal knippen.

7 mrt 1923 **ONTSNAPT**. De inwoner van Tongelre, die in het arrestantenlokaal te Son was opgesloten wegens het plegen van onzedelijke handelingen met een minderjarig meisje, heeft zijn stroozak in brand gestoken en toen om hulp geroepen. Toen deze werd verleend wist hij te ontsnappen.

1 mei 1923 **GEMEENTERAAD VAN Eindhoven. Eindhoven, 30 April**.
De raad dezer gemeente besloot in de vergadering van hedenavond, na afdoening der ingekomen stukken, tot vaststelling van het voorontwerp voor een gedeeltelijke uitbreidingsplan der voormalige gemeente Tongelre.
Door den raad werd eene commissie ingesteld tot bestudeering van het huishoudonderwijs, bestaande uit den ZeerEerw. Heer Pastoor C. v. Oerle, den WelEerw. Heer kapelaan W. Böckling, de ZeerEerw. Moeder Overste M. Boitinck van Huize "Ursula", de dames Mevr. M. Schröder-Cramer, Mevr. Koning-Kolkman, Mej. J. Hubar-Hellenberg, Mej. Van Dam en de heeren Dr. E. Bonebacker en J. Witbroek. [...]

22 mei 1923 **Een Gildefeest**.
[475-jarig bestaan van het St. Martinusgilde...] In het voor deze feesten gevormde eere-comité hadden o.a. zitting de heeren: A. Verdijk, burgemeester van Eindhoven, J. v. Vlokhoven, pastoor te Tongelre, ... en de heer L. van Engeland, oud-burgemeester van Tongelre.

18 jul 1923 **EINDHOVEN**. De heer A. F. Philips heeft aan de gemeente Eindhoven verzocht, om hem perceelen bosch onder voormalig Tongelre gelegen voor 99 jaren in erfpacht af te staan, ten einde een voor het publiek toegankelijk park te stichten.

17 aug 1923 Inbraak winkel van H. van de Kerkhof [...]

13 sep 1923 **Laffe aanranding**. - Zekere J. H. v. d. P. wonende te Eindhoven, ontmoette op 10 dezer des avonds te half negen uur een meisje, oud 20 jaar genaamd L. C. V., wonende te Tongelre, waaraan hij vroeg hoe laat het was. Hierop antwoordde het meisje "dat weet ik niet." Daarna greep hij (v. d. P.) het meisje vast en wierp haar op de grond en trachtte haar te wurgen. V. d. P., die eerlang verpleegde was in een krankzinnigengesticht en nu weder zulk een raar geval aan de hand heeft, werd door een Dr. onderzocht, die echter niet kon verklaren dat opneming in een gesticht voornoemd voor v. d. P. noodzakelijk was, waarom hij dan ook in arrest wordt gehouden ter overbrenging naar 's-Hertogenbosch wegens poging tot doodslag. ("Eind. Dbld.")

28 sep 1923 vertrek van een missiezuster uit Tongelre

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

4 okt 1923 **HEIJTHUIZEN**. De handboogschutterij Onze Vrije Uren alhier behaalde jl. Zondag op het internationaal concours te Tongelre den 3en prijs [...]

11 okt 1923 **TONGELRE**. Alhier werd voor 2 maanden opgericht eene wielclub, genaamd Wilhelmina, welke club alreeds telt 25 personen. [...]

6 nov 1923 **ERNSTIG MOTORONGELUK**.

Gisteren kwamen H. B. uit Tongelre en v. d. V. uit Strijp per motorrijwiel van Gent. Op de hoogte van de steenfabriek te Meerveldhoven schijnt de motor tegen een boom te zijn gereden, zoodat B., de duo-rijder, van de fiets vloog. [...]

16 nov 1923 **Biljart-maniakken**. - Te Tongelre (Eindhoven) is Zaterdag een biljartwedstrijd van 8 uur 's morgens tot 11 uur 's avonds gespeeld. De maniakken maakten 2322 en 1796 caramboles. Thans wordt er in Eindhoven tegen Maandag a.s. weer zoo'n "uitdagingsmatch" aangekondigd.

2 jan 1924 12½jaar priester op 1 December:

Adrianus Antonius Maria Panis geb. te Dongen, kapelaan te Eindhoven (Villapark);

9 jan 1924 **Een groot park te Eindhoven**. - Vernomen wordt, dat het in de bedoeling van den heer A. Philips te Eindhoven ligt een park te laten aanleggen nabij den z.g. "IJzeren Man". Daartoe strekkende aanvragen zijn reeds tot de gemeente gericht. Er zal dus hier een schitterend wandelpark aangelegd worden. Het kasteel van Tongelre zal in een paviljoen herschapen worden.

14 apr 1924 **HET MES**. Hedennacht werd te Woensel bij een vechtpartij aan J. V. V. door J. W. uit Tongelre een diepe messteek toegebracht in de keel. De toestand van het slachtoffer is levensgevaarlijk. De dader is gearresteerd.

23 apr 1924 **HET AUTOBUSONGELUK TE EINDHOVEN**.

Over dit droevig ongeluk, dat Maandag te Eindhoven plaats had, meldt het "Huisgezin" nog het volgende: Een autobus van den ondernemer V., bestuurd door een chauffeur kwam van Tongelre en moest naar Strijp. Op de markt, waar de algemeene verzamelplaats voor auto's is, stond op dat oogenblik de ondernemer zelf met 'n autobus. [...]

2 mei 1924 **EINDHOVEN**. De huurders van 9 gemeentewoningen te Eindhoven (Tongelre) hebben besloten geen huishuur te betalen, zoolang in de huizen geen goed drinkwater beschikbaar is.

13 mei 1924 **Verontreiniging van slooten in het Villapark te Eindhoven**.

Voor de rechtbank te 's-Hertogenbosch zijn dezer dagen de pleidooien gehouden in de procedure van den heer K. Mignot tegen de gemeente Eindhoven in zake de vervuiling van de slooten in het Villapark. Voor den heer R. Mignot trad op mr. H. Passtoors te Eindhoven, voor de gemeente mr. Baron van Hugenpoth.

Mr. Passtoors zeide, blijkens het verslag in het Eindh. Dgbl., dat eischer heeft getracht deze zaak met de gemeente Eindhoven in der minne te schikken, doch dat bleek door de halstarrige houding van de gemeente onmogelijk. Het terrein van eischer is geheel omringd door slooten, welke zijn volle eigendom zijn en in de Z.O. hoek bij de Fasantlaan mondde tot voor enkele jaren de Lakerloop door een rioolpijp uit. Deze Lakerloop stond in den zomer bijna geheel droog en slechts in den winter vloeide daardoor een zwak stroompje. Deze toestand heeft vroeger nooit aanleiding gegeven tot eenige klachten over verontreiniging, daar slechts zuiver water van de achtergelegen lage terreinen hierlangs afvloeide. Het veranderde echter toen op de achter gelegen terreinen groote blokken nieuwe woningen verrezen. De gemeente Eindhoven heeft na de annexatie van Tongelre en Stratum verschillende wegen, o.a. de Fasantlaan van de oude Villapark Combinatie, overgenomen en in de Fasantlaan een nieuw groot riool gelegd, waardoor thans de oude Lakerloop stroomt, doch tevens de groote complexen nieuwe woningen hun afvalwater lozen en hun faecalien laten afvloeien. De gemeente heeft den heer M. toestemming verzocht, dit nieuwe riool in zijn sloot te doen uitmonden, welke toestemming hij geweigerd heeft. Niettegenstaande deze weigering heeft de gemeente toch het nieuwe riool in de sloot van eischer doen uitmonden. Het water in de slooten wordt door den grooten faecalienafvoer ernstig vervuild. De vischstand is er totaal vernietigd. Ongetwijfeld is de gemeente niet gerechtigd, het eigendom van een ander op een dergelijke wijze door faecalien te verontreinigen. Ook de gezondheidscommissie heeft op deze wantoestand gewezen. Een dergelijke toestand zou in een arbeiderswijk,

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

waarin vele kiezers wonen, nimmer voorkomen; immers heeft de gemeente achter in de Woenselsche heide kilometers nieuwe riolen aangelegd, terwijl men zich niet ontziet de villa's van de grootste belastingbetalers onbewoonbaar te maken en de waarde van de terreinen te depreciëren. Van de klachten van de zoogenaamde magnaten van het villapark wordt nooit de minste nota genomen. Belanghebbenden hebben aangeboden f 5000 bij te dragen in de kosten van de doortrekking van het riool, doch zonder resultaat. Wat de gemeente gedaan heeft is een rechtstreeksche aantasting van het eigendom.

Ook het verdere verweer dat de toestand ontstaan is doordat eischer de Lakerloop verlegd heeft, gaat niet op. Gedaagde betwist niet meer dat verontreiniging plaats heeft en eischt herstel van den ouden loop van den Lakerloop. Pleiter beschouwt dezen eisch als een zuivere plagerij en herstel van den ouden loop zou niet het minste nut hebben. Eischer heeft indertijd toestemming verzocht aan de gemeente Tongelre om de Lakerloop te verleggen, op welk verzoek nimmer eenig antwoord is ontvangen. Zulks is ook niet verwonderlijk, immers de grensscheiding tusschen de gemeenten Stratum en Tongelre en Tongelre had daarover niets te beweren.

Mr. Baron van Hugenpoth meende, dat de gemeente na de annexatie van Tongelre en Stratum volkomen gerechtigd is bepalingen te maken betreffende waterleidingen zooals de Lakerloop. Niemand zal het in zijn hoofd krijgen het water in de slooten van het Villapark als drink- of waschwater te gaan gebruiken of daarin te zwemmen. Bovendien is nooit bewezen, dat door de verontreiniging de waarde van de perceelen achteruit gaat.

Bovendien hebben de magnaten van het villapark, die gewoon zijn maar net te doen wat zij willen, eigenmachtig den Lakerloop verlegd en veranderd in breede grachten, die niet zijn schoon te houden. Door het aanbrengen van sluisjes en gaas in de grachten wordt de vrije afloop van het water verhinderd. Geef de gemeente Eindhoven den ouden Lakerloop weer, dan zal zij wel zorgen, dat deze behoorlijk schoon gehouden wordt. Dat de toestand onverkwikkelijk is, heeft eischer aan zichzelf te wijten. Sluiting van het riool, zooals eischer verlangt, is onmogelijk, immers zouden dan de achtergelegen landerijen onder water loopen. Het O. M. zal nader conclusie nemen.

14 mei 1924 **Sloot en Riool.** [idem...]

22 mei 1924 **"Paartje" opgehangen.**

In Tongelre heerscht buitenaf nog het oude gebruik, dat een bruidegom vóór den huwelijksdag zijn afscheid geeft aan burens en vrienden. Een paartje meende zich niet aan dat gebruik te moeten storen. De betrokkenen waren hierover niet tevreden en Zondagmorgen zag men aan den Wolverdijk een paar stroopoppen aan een boom bengelen met een allerhartelijkste ontboezeming. De vertooning lokte een grooten toeloop van volk en verschillende kiekjes hebben de vertooning vereeuwigd.

11 nov 1924 **GELDROP.** Zondag zal het comisch Mannenkwartet uit Eindhoven (Villapark) alhier in de zaal bij H. Vosters een uitvoering geven die veel van zich doet verwachten.

De schitterende reputatie van deze vereeniging behaalt met het armenconcert te Tongelre op 26 Oct. l.l. door het publiek een ganschen avond zoo aangenaam in spanning houden, waarborgt ook hier deze heeren een druk bezoek.

11 nov 1924 **R. K. MEISJESPATRONAAT TONGELRE.**

Zondagavond gaf het R. K. Damestoneel St. Caecilia te Tongelre een uitvoering in het Patronaat onder den bekwamen Regisseur, den heer J. Martens. De zaal was propvol. Opgevoerd werd het historisch drama in een voorspel en drie bedrijven "Jeanne d'Arc, de Maagd van Orleans". De rollen waren in goede handen, en werden alle correct uitgevoerd. Vooral de rollen koningin Isabella, gravin Durart, hertogin Hariot, Isabella d'Arc, én Margot waren schitterend, terwijl Jeanne d'Arc uitmuntend was. Van begin tot einde liet zij in het voorspel zuiver uitkomen, dat zij tegen het huwelijk was met den zoon van vrouw Morie, want zij heeft zich aan God toegewijd. Het eerste bedrijf trotseerde zij alle gevaren, en verscheen aan het hof te Chison, waar zij de overwinning voorspelde. Het tweede bedrijf de wonderdadige opwekking ten leven van een kind. In het derde bedrijf, hoe zij was tevreden met de opsluiting in de gevangenis en zich vrijwillig overgaf om den marteldood te sterven op den brandstapel.

Het geheel had een uitstekend verloop. Een woord van hulde aan den bekwamen Regisseur, den heer J. Martens die geen moeite gespaard heeft om de dames dit stuk te voltooien. Ook aan Mej. Otterdijk, die de costuums voor dit stuk gemaakt heeft, welke

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

alle schitterend tot hun recht kwamen. Dank ook aan den Eerw. heer Kapelaan voor diens leiding en zorg voor 't patronaat. Tot slot werd opgevoerd het blijspel in 't patronaat. Tot slot werd opgevoerd het blijspel in één bedrijf "Visite", wat de lachspieren van allen flink in beweging bracht. - Allen keerden voldaan huiswaarts. Zondag tweede opvoering van dit prachtige drama. Wie getuige wil zijn van mooi spel, ga a.s. Zondag naar het Patronaat. Het is jammer dat het minder publiek zich niet beter kan gedragen onder het spelen, daar het de debutanten zeer bemoeilijkt.

22 nov 1924 Z. D. H. de Bisschop van 's Bosch heeft benoemd tot Kapelaan te Eindhoven (Tongelre) den Eerw. heer B. J. M. Verhoeven, priester van het Seminarie.

9 feb 1925 **R. K. KIESVEREENIGING AFD. VILLAPARK**

Morgenavond om 8 uur houdt de R.K. Kiesvereniging afd. Villapark eene vergadering in het Patronaat. De agenda luidt: Verslag secretaris en penningmeester, verkiezing lid van het bestuur, mededeelingen, candidaatstelling.

9 feb 1925 **BLANK EN BRUIN**

Voor een overvolle zaal had bij den heer Martens van Heeswijk op Klein-Tongelre gisteravond door het gezelschap Jansen uit Tilburg de opvoering plaats van "Blank en Bruin". Het succes was groot.

18 feb 1925 Tot voorloopige kandidaten voor de Tweede Kamer zijn aangewezen:
Afd. Tongelre Zuid: 1. dr Deckers; 2. Wintermans; 3. v. Engeland; 4. Kuiper; 5. Fleskens;

Afd. Tongelre Noord: 1.dr Deckers; 2. Wintermans; 3. Fleskens; 4. Van Sasse van IJsselt; 5. v. Engeland.

29 apr 1925 **Bericht.** De Nederlandsche Seintoestellenfabriek te Hilversum stelde als haar vertegenwoordiger voor Eindhoven en Omgeving Fa. VAN LUIJT & VAN WEZEL aan. U gelieve dus alle aanvragen betreffende Radio-toestellen en onderdeelen tot die Fa. te richten.

Fa. Van Luijt & Van Wezel Lakerstraat 29 - Tel. 684 Eindhoven.

4 mei 1925 Bij vonnis der Arrond. Rechtbank te 's-Hertogenbosch d.d. 1 Mei. 1925 is het faillissement van G. Swinkels Bakker Eindhoven Tongelre aan 't Hofke na gedaan verzet vernietigd.

De Curator Mr. A. STEINKÜHLER Eindhoven, 4 Mei 1925 Vestdijk 6

16 mei 1925 **BEESEL** door A. F. VAN BEURDEN.

[...] Het drakenscutgilde is een van die merkwaardige overblijfselen uit de middeleeuwen, die trots oorlog, druk en vervolging, zijn blijven bestaan. Het gaf eene aanschouwelijke voorstelling van de legende van Sint Joris, zooals bv. het gilde van Tongelre nog steeds Sint Martinus eert door bij feestelijke optochten en bij het optrekken van het gilde een Romeinsch hoofdman voorop te doen gaan, die aan een bedelaar de helft van zijn mantel reikt.

3 jun 1925 **Lei- en dakdekkers.**

Voor dadelijk gevraagd twee bekwame lei- en dakdekkers, loon naar bekwaamheid, vast werk.

J. H. Verkoelen, Tongelre 37, Eindhoven. 2690

8 jun 1925 **Zilveren priesterfeest van C. van Oerle**

30 jun 1925 **Het muziekconcours te Tegelen.** Harmonie Amicitia, Tongelre

7 jul 1925 **Rennen.**

Weert. Zondag werden onder tamelijke groote belangstelling op de wielerbaan van "De Snelvogels" wedstrijden georganiseerd

De uitslag was als volgt: Sprintwedstrijd voor nieuwelingen: geplaatst in de eerste serie van drie van Nunen, te Tongelre

31 dec 1925 Faunistisch Overzicht Van de Nederlandsche Broedvogels

Motacilla cinerea cinerea Tunst. - Groote Gele Kwikstaart

Vrij zeldzame broedvogel in het oosten en zuiden des lands (Kaart 8), meestal aan beken, doch hieraan niet uitsluitend gebonden en soms ver van water verwijderd broedend. [...] In Noord Brabant, bij Vrijhoeve Capelle en Tongelre (Voorkomen en Trek

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

1925)

9 jan 1926 **GEVALLEN**. Gisternamiddag toen de vrouw van J. v. D. uit Tongelre, komende uit de Dommelstraat, de Nieuwstraat in ging, kwam zij door de gladheid van 't glibberige plaveisel te vallen en brak een pols. De vrouw die vergezeld was van een dochtertje, spoedde zich ter behandeling naar Dr. Raupp, in het Villapark.

20 mrt 1926 Gisteravond is te Tongelre een houten timmerfabriekje van Heessels afgebrand.

22 jun 1926 Het hulppost-, telegraaf- en telefoonkantoor te Tongelre bij Eindhoven, wordt 1 Juli vervangen door een station voor de drie diensten zonder telegrambestelling, voor den telefoondienst op den voet van het bepaalde in art. 3, sub 3, van het Rijkstelefoonreglement 1919. De post- en de telegrambestelling blijft van Eindhoven uit geschieden.

3 jul 1926 **"DE VREESDUIF" TONGELRE"**.

Wedvlucht vanuit Ramboulet afstand 406 K.M. 1 J. Kuiten; 2 3 M. v. Hoek; 4 A. H. Bogers
Koningspoel en Speciaal: J. Kuiten met No. 1.
Wedvlucht vanuit Moll: ...

16 jul 1926 **Voorloopig bericht** Notaris Hoffmann te Eindhoven bericht, dat hij in den loop der maand Augustus 1926, ten verzoeke der kinderen Walth. Kuypers te Tongelre, in het openbaar zal veilen en verkoopen, hunne vruchtbare in het Centrum der voormalige gemeente Tongelre, nabij de kerk, aan den Peelweg, zeer gunstig gelegen boerderij bestaande uit landbouwershuis met tuin, bouwlanden en weilanden groot 7.61.99 hectaren.

Te aanvaarden in 1927.

7832

22 jul 1926 **AFWIJZEND VOORSTEL**. De R. K. Jongensschool Tongelreschestraat 138a, heeft acht W.C.'s en acht urinoirs binnen, bovendien drie W.C.'s en drie urinoirs buiten. Artikel 15. 1e en 2e lid [...]

28 jul 1926 **OUDESTE INWOONSTER**.

De Wed. v. Hooff, wonende aan de Tongelresche straat te Stratum, viert heden haar 99sten verjaardag; ze ziet er nog zeer kras uit en kan nog best de 100 halen, wat we haar, als oudste inwonerster onzer stad, van harte toewensen.

27 nov 1926 Z. D. H. de Bisschop van 's Hertogenbosch heeft benoemd tot *Voorzitter* der Federatie van R. K. Meisjespatronaten in het Bisdom 's Hertogenbosch den zeereerw. heer C. J. C. Oerle, pastoor te Eindhoven (Villapark) tot *Geestelijk Adviseur* der nieuwe afd. Helmond en der afd. N

7 feb 1927 **Faillissementen**

Uitgesproken: J. Graat, caféhouder te Tongelre (Hofken 19); cur. mr. A. Steinkühler te Eindhoven.

22 jun 1927 **DE STORMRAMP**. (Tweede verantwoording van het Ned. R. K. Huisvestings-Comité).

Ingekomen giften van 10 Juni tot en met 17 Juni 1927:

[...] Par. St. Georgius Eindhoven f 135. Par. Tongelre f 84. Par. Paters Augustijnen Eindhoven f 300. Par. Fellenoord Eindhoven f 140. Par. H. Hart Eindhoven f 151,50. Par. Philipsdorp Eindhoven f 85. Par. St. Paulus Eindhoven f 112. Par. Vlokhoven f 100. [...]

28 jul 1927 **EINDHOVEN**. B. en W. stellen den raad voor, om medewerking te verleenen bij het bouwrijp-maken van gronden onder Tongelre, tusschen de Hofstraat en de spoorlijn Eindhoven-Weert, door de N.V. Philips Gloeil.fabrieken te Eindhoven. Genoemde N.V. is bereid de kosten van aanleg der wegen in de gemeentekas te storten, ten einde dien aanleg op haar kosten door de gemeente te doen geschieden. De raming is f 33,305. Er zullen drie straten worden aangelegd.

4 okt 1927 Gisteravond is te Tongelre, bij Eindhoven, een boerderij afgebrand.

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

8 nov 1927 **Zeldzaam gildejubiläum.**

Te Tongelre (N.-Br.) zal in den loop dezer maand de heer Leijten zijn 75-jarig jubileum vieren als lid van het bekende St. Catharinagilde aldaar.

1 dec 1927 Te Tongelre in den omtrek van den IJzeren Man zal een nieuwe parochie worden opgericht.

6 mrt 1928 **INTERNAT. GILDEFEESTEN** 450-jarig jubileum Gilde St. Catharina [bevat o.a. het programma]

Bij gelegenheid van het 450-jarig bestaan van het Gilde Sint Catharina te Eindhoven (Tongelre) zullen aldaar in Mei en Juni a.s. internationale Gildefeesten worden gehouden op het vermaarde kasteel "Het Hof", welwillend daartoe afgestaan door den heer A. F. Philips.

30 mei 1928 NRC

30 mei 1928 [foto] Het Gilde St. Catharina te Tongelre hield ter herdenking van het 450-jarig bestaan op Maandag 28 Mei een internationaal Gildefeest. Wij geven hier een foto van een der oudste, n.l. het gilde van het Heilig Kruis te Gerven, dat in 1921 zijn 400-jarig bestaan vierde.

6 aug 1928 [...] tot Kapelaan te Eindhoven (Tongelre) den eerw. heer B. A. M. Rijken, priester van het Seminarie;

30 okt 1928 **EINDHOVEN.** In de gisteravond gehouden raadsvergadering werden aangenomen voorstellen om boerderijen te Strijp te verhuren aan A. A. Bottenberg en G. Spanjers te Eindhoven voor f 72 per H.A. en gronden te Tongelre voor f 60 per H.A. aan F. Lijten te Eindhoven [...]

3 dec 1928 **DE GESCHIEDENIS DER GRONDAANKOOPEN TE EINDHOVEN.**

Inzake de grondaankopen te Eindhoven, meldt de Meierijsche Ct. nader, dat de aanklager v. d. L., die zijn beide broer aangebracht heeft, wel met groote woorden zijn aanklachten bij de politie te berde brengt, maar dat hij tot dusver weigert zijn aanklachten voor den Officier van Justitie te herhalen. Zooals wij dan ook al schreven, moet men met de uitlatingen van dezen man zeer voorzichtig zijn. Hij staat daar in Tongelre genoeg voor bekend.

Het is mogelijk, dat er van zijn aanklachten die nog in onderzoek zijn, later iets waar blijkt te zijn; op het oogenblik staat daar echter nog niets van vast. Het ware daarom veel beter geweest in dit stadium aan deze zaak geen ruchtbaarheid te geven.

20 feb 1929 **EEN MIDDEL TEGEN BEVRIEZEN VAN DE WATERLEIDING.**

En juffrouw in Tongelre, aldus de Meier. Crt" had des nachts het waterleidingskraantje met een klein straaltje boven den gootsteen open laten staan, om aldus de bevriezing der waterleiding te voorkomen. Dit plan lukte. De waterleiding bevroor niet, Maar de ... "gutsteen" bevroor wel! En zoo gutste de "gutsteen" des nachts vol en de keuken ook een paar voet, en toen de juffrouw 's morgens in de keuken kwam was het een pracht ijsbaan geworden. Alle petroleumkachels uit de buurt werden aangemaakt om de keuken te ontdooien, men begon te steken met schoppen en te slaan met hakbijlen en ten slotte heeft men vier volle kruiwagens ijs het huis uitgesleept.

De juffrouw zal deze methode om de waterleiding niet te laten bevriezen niet meer toepassen, zegt zij.

22 jun 1929 Verder is een voorstel, 248 M2 grond te Tongelre voor f 5 per M2, te verkopen aan A. Sijkens, te Eindhoven en verder 248 M2 te Tongelre tot denzelfden prijs aan W. G. van der Heijden alhier.

30 jul 1929 **Het communistische gevaar te Eindhoven. Nog meer politie-versterking.**

[...] Maandagavond 10 uur is wederom een afdeeling militaire politie van 50 man in Eindhoven aangekomen. Ze begaf zich naar Tongelre. De Philips-fabrieken werden gisterenavond door de gemeente-politie streng bewaakt. Op de gloeilampenfabriek werd gisterenavond niet overgewerkt, wel op de glasfabriek. [...]

21 aug 1929 **HET MUZIEK- EN ZANGCONCOURS TE TONGELRE.**

Op de Zaterdag en Zondag te Tongelre bij Eindhoven gehouden wedstrijden voor zang en muziek werden door de navolgende Limburgsche gezelschappen de volgende prijzen

behaald: [...]

25 sep 1929 **EINDHOVEN**. B. en W. stellen den raad voor, de exploitatie van de lagere landbouwschool en wat daarmee samenhangt over te dragen aan den Noord-Brab. Christel. Boerenbond, gevestigd te Tilburg, en over te gaan tot de stichting van een nieuw gebouw voor de lagere landbouwschool en van een woning voor het schoolhoofd op den 10. Juni j.l. van J. van Pppel te Eindhoven gekochten grond, groot 7250 M2 te Tongelre. Verder om ter zake een crediet van f 21,000 te verleen, alsmede een ander te bepalen bedrag van de kosten van den grond en het nieuwe schoolgebouw met proeftuin, aan den N. Br. Chr. Boerenbond om niet, in bruikleen af te staan.

2 okt 1929 **EINDHOVEN**. In de eergisteravond gehouden raadsvergadering is aangenomen een voorstel van B. en W. om de lagere landbouwschool door den Noordbr. Christ. Boerenbond te Tilburg te doen overnemen en een nieuw schoolgebouw met woning voor het schoolhoofd te stichten op gemeente-eigendom, groot 7250 M2, te Tongelre. Een crediet van f 21.500 werd hiervoor toegestaan. De woningen Peelweg nos. 1, 3 en 5 en 't Hofke no 72 [?] te Tongelre, behorende aan W. van Otterdijk, te Eindhoven, werden onbewoonbaar verklaard.

20 okt 1929 **EINDHOVEN**. [...] Een crediet van f 93,550 wordt gevraagd voor de stichting eener 7-klassige r.k. jongensschool voor gewoon l.o. in voormalig Tongelre, door de St. Josephvereniging en f 90,100 voor een 7-klassige bijzondere meisjesschool voor gew. L.o., door het r.k. kerkbestuur der parochie van den H. Paulus, te Woensel (St. Paulusparochie). [...]

16 nov 1929 Z. D. H. de Bisschop van 's Hertogenbosch heeft benoemd tot Pastoor der nieuw[op]gerichte parochie van den H. Jozef te E[ind]hoven-Tongelre (Doornakker) den WelE[dele] heer J. A. C. Schoenmakers, Kapelaan [van] Eindhoven-Gestel (H. Hart).

2 jan 1930 **BELASTING BETALEN OP DE POSTKANTOREN.**

Naast de kantoren, welke reeds voor het aannemen van belastingbetalingen zijn opengesteld, worden met ingang van 2 Januari mede voor dien dienst opengesteld: d. [...] , Tongelre, [...]

De bestellers, belast met de bestelling in de buitenwijken van de hierbovengenoemde postinrichtingen, behooren mede belastingbetalingen aan te nemen.

18 mrt 1930 **SAMENSPANNEN TOT MUITERIJ.**

Voor den Krijgsraad in Den Bosch zijn gisteren verschenen vijf militairen, die zich hadden te verantwoorden ter zake van een gemeenschappelijk gepleegd zeer ernstig delict.

P. B., uit Dordrecht; F. C. A. v. B., uit Woensel; F. C. v. K., uit Leerdam; J. H. L., uit Bergen op Zoom en J. A. J. Tongelre, uit Eindhoven, allen 20 jaar, huzaren in dienst te Breda, de laatste stukrijder van het 3^e reg. veld-art. te Breda, hadden gezamenlijk op 16 December te Breda samengespannen tot het feitelijk plegen van insubordinatie tegenover hun meerdere in rang den cadet-sergeant H. Wijnmalen, in dienst te Breda, door tezamen af te spreken, dien cadet-sergeant aan te grijpen, zoo hij op een rijwiel reed, daarvan af te trekken, hem in het water te werpen, enz. [...] De eisch luidde tegen P. B. 1 maand; F. C. A. v. A 3 weken; F. C. v. K. 6 weken; J. H. L. 3 weken en J. d. J. 2 weken gevangenisstraf. [...]

2 mei 1930 **TONGELRE** Gisteren omstreeks half 12 is alhier de 81-jarige [?] Vrouw Poppels in hare woning in brand geraakt. Hoewel direct pogingen werden aangewend om de vlammen te blusschen kon men hiermede niet gelukken. De arme vrouw kreeg zulke hevige brandwonden dat zij direct aan de gevolgen is overleden.

15 aug 1930 **LAWNTENNIS**. De wedstrijden te Eindhoven.

Deze week vereenigt Eindhoven de meeste Zuidelijke wedstrijdsspelsters- en -spelers, plus verscheidene Westelijke, op het terrein in Tongelre dat zij verleden jaar heeft ingewijd met wedstrijden om wisselbekers en [...]

10 sep 1930 **WACHTGELDERS.**

Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot wijziging van de wet van 27 November 1919 tot uitbreiding van de gemeente Eindhoven met het grondgebied van de gemeenten Gestel en Blaarthem, Stratum, Strijp, Tongelre en Woensel. Het ontwerp strekt om de wet in overeenstemming te brengen met alle andere wetten tot vereeniging van gemeenten, welke na 1919 zijn tot stand gekomen en aan de ambtenaren, die op 1

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

Januari 1920 den vijftigjarigen leeftijd hebben bereikt, een wachtgeld te verzekeren ook na 1 Januari 1930 tot aan den pensioengerechtigden leeftijd.

16 okt 1930 **ZOO'N SNOEPER!**

De soldaat J. de J. uit Tongelre, 21 jaar, in dienst bij de Veld Artillerie te Breda, had op 17 Aug. te Legerplaats bij Oldenbroek tijdens ? hij bijkok was in de keuken en den ketelwagen moest schoonmaken, daaruit drie bussen suiker gegapt, ieder van een pond.

't Werd hem alvast ingesuikerd door den eisch van den aud. mil. één maand gevangenisstraf!

De verdediger Mr. van Heijst, Den Bosch pleitte vrijspraak op grond dat de dagvaarding niet in orde was. Immers verdachte moest terecht staan wegens diefstal, terwijl hij ver?tering, maar geen diefstal had gepleegd.

De uitspraak van den krijgsraad bepaalde dat de snoeplustige soldaat de drie pond suiker moet betalen met f 20.- boete. 'n D[uur] snoepje!

9 mrt 1931 **EINDHOVEN 700 JAAR STAD.**

Ten stadhuisse te Eindhoven had Vrijdag een vergadering plaats van het feestcomité, dat op voordracht van een Raad van Beheer door B. en W. is gevormd tot het samenstellen van een plan voor de feestelijkheden, waarmede men in 1932 het 700-jarig bestaan van Eindhoven als stad hoopt te vieren. Tegelijkertijd wordt dan het feit herdacht, dat 12½ jaar geleden de omliggende dorpen Stratum, Strijp, Gestel, Woensel en Tongelre met de stad werden samengevoegd tot Groot-Eindhoven.

Het comité bestaat uit zeventig mannelijke ingezetenen uit alle lagen der bevolking.

23 mrt 1931 **Door krachtig remmen een ongeluk voorkomen**

Zaterdagmiddag te half vier moest de A.T.O.-bus uit de richting Uden den bewaakten overweg onder voormalig Tongelre passeeren. De bus vervoerde 20 passagiers, en werd bestuurd door den chauffeur Moors. Deze zag de boomen van den overweg openstaan. Op het punt de rails te passeeren, bemerkte hij tot zijn schrik, dat uit de richting Venlo in volle vaart een trein naderde. Door krachtig remmen wist hij nog bijtijds het zware voertuig tot stilstand te brengen, waardoor een groot ongeluk voorkomen werd.

De passagiers kwamen allen met den schrik vrij. De overwegwachter, die naar buiten geloopt was, zeeg bewusteloos ineem. Het is niet de eerste maal, dat zich op deze overweg een dergelijk ongeval heeft voorgedaan.

23 nov 1931 **EEN JONG MEISJE BEROOFD.**

Zaterdagavond is onder voormalig Tongelre, gemeente Eindhoven, in de Achterstraat, een roofoverval gepleegd op een 18-jarig meisje. Het meisje werd omstreeks half tien bij de woning van haar ouders in bewusteloozen toestand gevonden. Twee andere meisjes hadden haar naar huis gebracht. Aangezien het meisje aan toevallen leed, dacht men, dat zij ook ditmaal daarvan het slachtoffer was geworden, doch bij nader onderzoek bleek, dat zij een buil vertoonde op het hoofd en dat zij een bedrag van f 57.50 vermiste. Toen zij bij kennis kwam, wist zij alleen maar te verklaren, dat zij door en onbekend persoon onverhoeds was aangevallen en op het hoofd geslagen. Door de politie wordt 'n uitgebreid onderzoek ingesteld naar den dader, van wien tot heden elk spoor ontbreekt.

4 feb 1932 **Aanrijding te Eindhoven.**

Hedenacht heeft op den Boschdijk te Eindhoven een ernstige aanrijding plaats gehad. Een gezelschap van vier slaggers, de heeren J. en M. A. uit Strijp, W. T. uit Tongelre en de bestuurder H. v. L. uit Eindhoven kwam in een Fordje van de R.-K. Slagersvaktentoonstelling te Oosterhout [...]

2 mrt 1932 **In het water gereden en verdronken**

Hedenmorgen omstreeks 5 uur reed de 35-jarige juffrouw K. per fiets van Eindhoven naar Tongelre. In de haast vergat zij haar bril op te zetten, zoodat zij vermoedelijk door de duisternis misleid, naast de nieuwe hefbrug in het Eindhovens Kanaal reed en jammerlijk verdronk. Het lijk is opgehaald en naar het politiebureau overgebracht.

11 mei 1932 **ONDER HET SPELEN OVERREDEN.**

Terwijl het vierjarig zoontje van den heer C. v. d. Berg in de Hofstraat onder voormalig Tongelre aan het spelen was, naderde een vrachtauto van v. Beek uit Hapert. Opeens stak het kind den weg over. De chauffeur trachtte nog te remmen, maar kon niet verhinderen, dat het kind onder de oogen van zijn vader werd overreden en even later

voor dood opgenomen.

13 mei 1933 **DOODELIJK ONGELUK.**

Gistermiddag omstreeks 4 uur is in den Wolfshoek te Tongelre bij Eindhoven een ernstig auto-ongeluk gebeurd. Op dat moment reed ter plaatse een luxe-auto, bestuurd door v. W. uit Woensel, terwijl naast hem den chauffeur was gezeten. Door den slechten toestand van den weg - er zitten verscheidene kuilen in het wegdek - schijnt v. W. de macht over het stuur verloren te hebben, met het gevolg, dat de auto tegen een boom botste. De wagen werd totaal vernield en v. W. werd achter het stuur doodgedrukt. De chauffeur, wiens naam nog niet bekend is, kreeg kwetsuren aan hoofd en handen.

12 aug 1933 De Kon. Ned. Automobiel Club meldt: Wegens het uitvoeren van werken ten behoeve van het ophoogen van den noordelijken oprit van de Hulsterbrug over het Eindhovens Kanaal, gelegen in den weg van Tongelre over Hulst naar Geldrop, zal het verkeer over genoemden weg tijdelijk zijn belet van Maandag 21 Augustus tot en met Zaterdag 2 Sept. a.s. De afsluiting van den weg en de omleiding van het verkeer zullen door borden worden aangeduid.

19 mrt 1934 **WAPENSMOKKELARIJ-**

Zaterdagavond heeft de politie te Eindhoven een smokkelauto aangehouden, waarin 70 revolvers waren geborgen.

Een dezer dagen kreeg de Eindhovensche politie een aanwijzing, dat er een partij revolvers op komst was, welke in het café De Planken Opkamer te Tongelre aan derden zou worden overgegeven. Toen de politie aldaar arriveerde, stond juist een auto voor het café, waarin zich een vrouw en vier mannen bevonden. Bij het zien van de politiemannen vluchtten zij in alle richtingen. Het gelukte de politie nog één van hen te arresteeren. Het bleek te zijn de spoorwegarbeider L. uit Eindhoven. De auto met inhoud is in beslag genomen. L. is naar het politiebureau overgebracht. Na aldaar eenige uren te hebben vertoefd is hij op vrije voeten gesteld. Tegen hem is proces-verbaal opgemaakt.

6 jun 1934 **DE V. V. V.-WEEK TE ROTTERDAM.**

[...] Zoo zullen naar Rotterdam komen [...]; het St. Martinusgilde uit Tongelre, terwijl [...]

13 okt 1934 **SOMEREN.** Onder groote belangstelling werd te Someren een hazenconcours gegeven door de handhoogschutterij "De Vriendschap" gevestigd bij den heer K. Rooymans.

[...] 3e prijs Krijgsman Soranus: Tongelre, 63 pnt.

Vogelpik: 3e prijs P. Jacobs, Tongelre. [...]

20 mei 1935 [...] Het programma vermeldde verder een demonstratie corpsvendelen door het Brabantsche Vendelierencorps van het St. Martinusgilde te Tongelre, [...]

1 aug 1935 **VERDRONKEN.**

Te Eindhoven is nabij de brug in de Tongelreschestraat het lijk van den 61-jarigen J. v. d. Dorp Walraven door de Rijkspolitie uit het Eindhovens Kanaal opgehaald. De man is waarschijnlijk in het donker te water geraakt.

26 aug 1935 **BAEXEM. ERNSTIGE BOTSING.**

Tusschen autobus en luxewagen.

Zondagmorgen, rond negen uur, [...] Van uit de richting Weert naderde een luxe wagen uit Tongelre (Eindhoven) en bestuurd door den heer H. L. van Summeren, waarin gezeten waren diens moeder, benevens nog een viertal andere personen. [...]

3 sep 1935 **Nederlandsche volksdancers en vendelzwaaiers op de Wereldtentoonstelling**

Herleving van den volksdans in ons land en elders

BRUSSEL, 27 Augustus.

Zaterdagavond en Zondagmiddag hebben de voordancers van het Nederlandsch Centraal Bureau voor Volksdansen (N.C.B.V.) en het Noord-Brabantsche Vendelierscorps uit Tongelre op het Oud-Brusselsche marktplein der wereldtentoonstelling, uitstekend geslaagde demonstraties gegeven van hun kunnen, welke zich zeer in den bijval van het publiek mocht verheugen. [...] Het vendelzwaaien is een gebruik, dat al uit de 15de eeuw dateert. Ieder gilde in Noord-Brabant heeft een vendelzwaaijer, vaandrig geheeten, maar het Vendelierscorps uit Tongelre is het eenige corps van

Naspeuringen in Tongelre: Verzamelde berichten over Tongelre

vendelzwaaiers in deze provincie. [...]

Tusschen de dansnummers door gaven de vendeliers onder leiding van den heer A. Hendriks, ons treffende staaltjes van hun vaardigheden in het vendelzwaaien. In hun schilderachtige rood en witte dracht boden zij met hun kleurige wapperende vlaggen een boeiend schouwspel. [...]

6 sep 1935 **LEEWARDEN 500 JAAR.**

Folklore-voorstelling [...], genoten de aanwezigen van het vendelzwaaien van het St. Martinusgilde uit Tongelre en bovenal van het kunnen van den leider van dit gilde en [...]

15 apr 1936 **KRUIDENIERSWINKEL UITGEBRAND.**

Maandagavond is door onbekende oorzaak brand uitgebroken in de kruidenierswinkel van den heer P. Hendriks, gelegen aan het Hofke te Tongelre. De vrouw van den eigenaar, die alleen thuis was, lag ziek te bed en bemerkte tot haar schrik, dat op de benedenverdieping brand was ontstaan. Zij waarschuwde de burenen, die de brandweer alarmeerden, doch toen deze arriveerde, stond het huis reeds in lichter laaie. Het brandde geheel uit. De schade wordt door de verzekering gedekt.

30 mei 1936 **Grootsche Schuttersfeesten te Weert.**

OP ZONDAG 7 JUNI.

BEZOEKT Zondag 7 Juni de groote Schuttersfeesten te Weert, ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van den Bond en het 30-jarig Voorzitterschap van den heer F. H. van der Velden.

DEMONSTRATIES van VAANDELZWAAIEN door Nederlands kampioen A. Hendriks uit Tongelre. Optreden Duitsch Tamboer- en Pfeiffercorps uit Oberkruchten.

GROOT BAL-PUBLIEK in de groote salon van Zjang de Metser. 4262

22 jun 1936 **R.K. BOND VAN HANDBOOGSCHUTTERS "ST. SEBASTIAAN."**

(Baanlengte 28 meter.)

De eerstvolgende concoursen van den R.K. Bond van Handboogschutters "St. Sebastiaan" zullen eindigen op 28 Juni a.s. en worden gehouden bij de vereenigingen "De Heidebloem" Tongelré en "De Vriendschap" te Aalst. [...]

23 jun 1939 **Nederlandsche dag op de tentoonstelling te Luik**

[...] De in binnen- en buitenland bekende groep de Gorselsche Boerendansers zal Achterhoeksche klompdanses uitvoeren, terwijl de kampioenvendelzwaaiër A. J. Hendriks van het St. Catharinagilde te Tongelre (Eindhoven) het nobele Brabantsche vaandelspel zal demonstreeren.

20 aug 1941 **Stichting r.k. meisjesschool te Eindhoven.**

De beslissingen van den Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming [...]

27 okt 1944 **Verloofd:** TRUUS DEKKERS en PIET VAN KRAIJ

Eindhoven: Tongelreschestr.16. Lakerstraat 3.

Receptie 12-1.

Christus-Koning 29-10-'44

10 nov 1944 Mej. Holland verplaatst van Roeklaan 14 naar Lakerstraat 39. PRAKTIJK wordt Maandag 13 Nov. HERVAT.

23 nov 1950 **Notulen Oprichtingsvergadering van de R.K. Bijenhoudersvereniging "St Ambrosius"**, afd. Tongelre (Eindhoven), gevestigd Hofke 14, Eindhoven.

Op 23 November 1950 werd op verzoek - en ten huize van Th. v/d Ven een vergadering belegd, waarvoor 12 bijenhouders waren uitgenodigd. (Nos 1 t/m 12 van de presentielijst dd 23/11 '50) De 1^e acht van deze heren waren ter vergadering aanwezig, terwijl de 4 welke niet aanwezig konden zijn, mondeling hun fiat gegeven hadden voor de te nemen besluiten.

[genoemd worden in die periode: Spreuwel/Spreeuwel/van Spreeuwel, G. Visscher, Th. v/d Ven, v/d Bilt, Hennekes, P.W. Hendrickx, Wagemakers, Verheijen, Beenen, v. Happen, v.d. Biet, van Iterson, A. Vereijken, broeder Fernandinus, P. Geeven, de Nobelen, Meijs, Jac Linssen, v. Heeswijk, J.D. Hiddes, S. v.d Ven, v. Leuken en als geestelijk adviseur pastoor van Amstel; rond 1960 nog Ackermans, v. Boxtel, Vink]

Faillissementen

7 mrt 1910 J. P. Somers, koopman, Rechter-comm. mr. Sluis, curator mr. M. Van der Grinten, Eindhoven
20 mrt 1910 J. P. Somers, koopman (Opgeheven)
22 mrt 1910 J. P. Somers, koopman (Geëindigd door verbindend worden eenige uitdeelingslijst)
13 jul 1911 J. Sanders, koopman
18 nov 1915 F. Maelen, arbeider, Rechter-comm. mr. De Menthon Bake; curator mr. J. Raymakers te Eindhoven.
1 jun 1923 A. Evers, smid R.-c. mr. W. Ummels, cur. jhr. mr C. M. O. Van Nispen tot Sevenaer, 's-Hertogenbosch
27 jun 1923 F. van der Heyden (Opgeheven)
24 dec 1923 A. Menheere, aannemer, Rechter-comm. mr. W. Ummels, cur. mr. E. Van Zinnicq Bergmans
8 apr 1925 G. Swinkels, bakker, cur. Mr. A. Steinkühler.
5 mei 1925 A. Menheere (Geëindigd door verbindend worden eenige uitdeelingslijst)
5 mei 1925 G. Swinkels (Vernietigd op grond van verzet)
1 mei 1926 Ch. Aerts, koopman, Rechter-com.: mr. W. Ummels, cur.: mr. A. Steinkühler
4 mei 1926 Maria Catharina Smits, zonder beroep (Klein Tongelre), Cur. Mr. A. Steinkühler
10 mei 1926 Petrus de Leest (Vernietigd op grond van verzet)
27 jun 1926 D. A. van der Loo (Opgeheven)
9 sep 1926 C. Aerts (crediteurenlijsten)
22 okt 1926 P. de Jong, sigarenfabrikant (vernietigd)
27 feb 1927 J. Graat, caféhouder (Hofken 19); cur. mr. A. Steinkühler te Eindhoven
16 jun 1927 G. H. van Liempt, koopman
30 jun 1931 G. H. van Bragt; cur. mr. A. Steinkühler, Eindhoven
28 jul 1931 G. H. van Bragt (Opgeheven)
26 jun 1934 J. H. Smulders (Opgeheven)

Retraites op retraitehuis "Cenakel" te Tilburg

1 tot 4 jul 1916 Jongedochters uit Tongelré en Dommelen.

Retraites op retraitehuis "Manresa" te Venlo

6 tot 9 jan 1913 Tongelre
27 tot 30 apr 1917 Tongelre
24 tot 27 jun 1922 Lieden uit Geldrop, Nuenen, Tongelre e.a.
14 tot 17 apr 1923 Geldrop, Tongelre, e.a.
14 tot 17 dec 1923 Lieden uit Mierloo, Mierloo-Hout, Nuenen, Tongelre
21 tot 24 jan 1925 Mierlo-Hout, Nuenen, Tongelré.
9 tot 12 jan 1926 t Hout, Nuenen, Tongelré, Zes Gehuchten.
31 dec 1926 tot 3 jan 1927 Nuenen, Tongelre, Mierlo-Hout
18 tot 21 feb 1928 Eindhoven (behalve Woensel, Tongelre en Villapark)
29 dec 1928 tot 1 jan 1929 Nuenen, Tongelre
24 tot 27 dec 1930 Aalst (N.-Br.), Beers, Boxmeer, Cuyk; Eindh. Par. Villapark; Gassel, Gerwen, Nederwetten, Tongelre.

Examens

28 apr 1910 P. J. Claas, akte lager onderwijs
1 apr 1911 A. P. Saris, Rijks-diploma als hoefsmid
12 aug 1912 B. C. M. Lier, hoofdacte
21 aug 1912 F. J. R. van Otterdijk, Hoogduitsch m. o. akte A.
16 feb 1914 A. P. Saris, onderwijzer in practisch hoefbeslag
11 jun 1914 W. van Otterdijk, Examen nuttige handwerken
20 aug 1915 P. J. Claas, Hoofdakte
7 aug 1921 J. Verhuizen, leider lichaamsoefeningen
23 aug 1921 J. J. Verhuizen, Fransch L. O.
19 okt 1938 G. Holst, Propaedeutisch examen werktuigkundig ingenieur

Familieberichten

27 feb 1930 W. Wellens, m. g., 75 j., Tongelre

De Watermolen van Opwetten en Coll

[Artikel uit wijkblad Rond 't Hofke door Pastoor Vogels; gepubliceerd in 1971 en in 2003]

Het bestaan van watermolens in ons Brabant is al zeer oud. Onder de talrijke watermolens, die eertijds bestonden, interesseren de bewoners van Tongelre zich uiteraard het meest voor de nog bestaande molens die beiden gelegen zijn op de grens van onze parochie, aan het riviertje de kleine Dommel. De molen van Opwetten aan de Wolvendijk ligt precies buiten de parochie, de molen van Coll, aan het einde van de Loostraat (*sinds 1999 Molendijk*), ligt precies nog in de parochie.

Ze bestonden reeds voor het jaar 1300 en het vermoeden bestaat, dat ze oorspronkelijk eigendom zijn geweest van de Benedictijnerabdij van St. Truiden in België, die in onze streken een groot aandeel gehad heeft in de verspreiding van het Christendom en daardoor verschillende kerken en andere bezittingen had.

Het staat vast dat kort na 1300 de molen van Opwetten eigendom was van een der Heren van Dieteren, een Heerlijkheid onder Susteren in Limburg.

De molen van Coll behoorde in die tijd als zogenaamd feodaal goed toe aan de Hertog van Brabant.

Beide molens kwamen in het bezit van Otto van Cuijck, de Heer van Mierlo, die van Opwetten door de koopacte van 13 mei 1335, die van Coll door de koop van 12 november 1337.

Door Jan van Cuijck, die bovengenoemde Otto in het bezit van beide molens opvolgde, werd de Heerlijkheid van Mierlo in 1357 verkocht aan Jan Dickbier Janssen te 's-Hertogenbosch, die toen Heer van Mierlo werd. Van de Collse molen waren de Heren van Mierlo nog de eigenaars zeker tot het jaar 1606.

Als eigenaars worden o.a. genoemd:

in 1374 Hendrik Jan Dickbier,

in 1410 zijn zoon Hendrik Dickbier

in 1429 een broer van hem, Jan Dickbier.

Na deze, omtrent het jaar 1441 Jan van Megen.

Na hem tot 1532 Raes van Grevenbroeck.

Vanaf 1532 diens neef, Jan van Grevenbroeck.

In 't jaar 1606 Jhr. Erasmus van Grevenbroeck.

Terwijl oorspronkelijk beide molens blijkbaar te maken hadden met de Heerlijkheid van Mierlo, is later de molen van Opwetten meer betrokken geweest met de Heerlijkheid Tongelre. De eerste Heer van Tongelre, Rutger van Berckel, die zoals reeds gemeld is, gehuwd was met Livina van Coudenhove, is blijkbaar ook eigenaar geweest van de molen van Opwetten. Toen Levina van Coudenhove als weduwe van Rutger van Berckel (gestorven in 1575), in het jaar 1589 stierf, schijnt de molen van Opwetten voor de helft te zijn overgegaan aan Johanna de Quesnoy, de echtgenote van Jacobus van Coudenhove, die Heer was van Tongelre van 1585 tot 1594. Op 28 januari 1615 blijkt zij namelijk als weduwe haar recht opgedragen te hebben aan de kinderen die zij van Jacob van Coudenhove had. Deze kinderen blijken evenwel onmiddellijk dit recht te hebben afgestaan aan Floris van Eijck, die toen reeds de andere helft in bezit had en sedertdien volledige eigenaar werd. Nadat deze molen in het jaar 1664 afbrandde, en blijkbaar weer gerestaureerd werd, behoorde hij later vele jaren lang aan de familie Sengers.

Sedert 1917 is hij eigendom van de familie van Hoorn, die hem als historisch monument des avonds verlicht hebben.

Naar alle waarschijnlijkheid waren beide molens zogenaamde "ban- of dwangmolens", d.w.z. er was het privilege aan verbonden, dat de ingezetenen van de gemeente op een bepaalde kring(ban) waarin de molen stond, verplicht waren daar en niet elders te laten malen en dat zonder toestemming van de moleneigenaar geen andere molens opgericht mochten worden.

Het district van beide molens moet dan geweest zijn: de gemeente Nuenen, Gerwen en Tongelre.

Pastoor Vogels

13 okt 2005 Eindhovens Dagblad

Grondradar zoekt resten van kasteel Tongelre

Door onze correspondent MARC VISSER

EINDHOVEN - Een hypermoderne grondradar is de afgelopen dagen gebruikt bij een gedetailleerd archeologisch onderzoek naar de overblijfselen van kasteel 't Hof. Het

onderzoek vond plaats in natuurgebied 't Wasven bij 't Hofke in Tongelre. Bij het onderzoek bij het Beukenlaantje zijn radarsignalen gebruikt die tot zesentwintig meter diep en een meter zijwaarts de grond ingaan. De teruggekaatste signalen worden direct - via de GPS-satelliet - omgezet in driedimensionale beelden die worden vastgelegd op de harde schijf van de computer. Desgewenst kunnen er plattegronden van worden uitgeprint.

De grondradar is in Eindhoven eerder dit jaar ook ingezet op het plein voor de Catharinakerk, waar gezocht wordt naar de overblijfselen van de middeleeuwse kerk, en op het 18 Septemberplein, om de funderingen van een stadspoort te lokaliseren. De radarapparatuur werd achter een quad over de grond getrokken, met een gemiddelde snelheid van vijftien tot twintig kilometer per uur. Het hele terrein is op deze manier afgetast.

Plattegrond Het doel van het onderzoek, onder leiding van stadsarcheoloog Nico Arts, is de complete plattegrond in kaart te brengen van alle fundamenten en de eventuele gracht die de gebouwen omringde. De gemeente, die opdracht gaf tot het onderzoek, wil meer informatie over de historische resten die zich onder de grond bevinden.

Proefopgraving Op het terrein in 't Wasven is in het najaar van 2002 een kleine proefopgraving gedaan. Daarbij zijn fundamenten blootgelegd van twee verschillende bakstenen gebouwen. Het ene dateert uit de negentiende eeuw, het oudste uit de vijftiende of zestiende eeuw. Er werd ook een zestiende-eeuwse waterput gevonden. Grondradaronderzoek heeft als voordeel dat de fundamenten niet hoeven worden opgegraven om zichtbaar te worden gemaakt.

Presentatie De resultaten van het radaronderzoek naar het kasteel van Tongelre worden zondag 20 november gepresenteerd tijdens de informatiemiddag van de stichting Groendomein Wasven in de witte boerderij aan de Celebeslaan.